

HELSINGFORS UNIVERSITET
STATSVETENSKAPLIGA FAKULTETEN/INSTITUTIONEN FÖR
SOCIALVETENSKAPER
SOCIALT ARBETE

Finns det konsensus i samarbetet?

En vinjettstudie för socialarbetare om myndighetssamarbetet på
barnskyddsbyrån i Östra centrum, Helsingfors

Skribent: Sonja Mustonen, 013617448
tel. 050-365 7329
e-post: sonja.mustonen@helsinki.fi
S24 Praktikforskning i socialt arbete
Barnskyddsbyrån i Östra centrum (Visbygränden 2 A)
Handledare: Bettina von Kraemer & Ilse Julkunen
Hösten 2013

Innehållsförteckning

Abstrakt	3
Tiivistelmä	4
1. Inledning.....	5
1.1 Forskningens handlingsmiljö.....	6
1.2 Praktikforskningens syfte.....	10
2. Teoretiska utgångspunkter	11
2.1 Konsultation.....	12
2.2 Koordinering	12
2.3 Samverkan	12
2.4 Integration	13
3. Material.....	13
4. Metod.....	14
5. Analys och resultat.....	15
5.1 Vinjettberättelserna.....	16
5.2 Analysen och resultaten av vinjettundersökningen.....	18
5.2.1 Barnskyddsbehovet.....	18
5.2.2 "Konsultation"	22
5.2.3 Med vem skulle socialarbetarna samarbeta?	24
5.2.4 Var och hur ofta skulle samarbetet ske?	27
5.2.5 Viktigaste samarbetsparten	27
5.2.6 Barnets/familjens delaktighet	29
5.2.7 Arbetet med fallen	31
5.2.8 Stödåtgärder	33
6. Diskussion.....	34
6.1 Att diskutera sina klientfall	35
6.2 Om samarbetsparterna.....	36
6.3 Etiska aspekter	38
6.4 Tankar kring praktikforskningsprocessen	40
6.5 Avslutning	42
Källförteckning.....	44
Bilagor.....	46

Bilaga 1. Tabellerna.....	47
Bilaga 2. Brev	52
Bilaga 3. Vinjettformuläret	53
Vinjettlomake	53
<i>VINJETTI nro 1 – Maria</i>	53
Vaihe 1	53
Vaihe 2	56
Vaihe 3	56
<i>Vinjetti nro 2 – Nadja</i>	61
Vaihe 1	61
Vaihe 2	63
Vaihe 3	66

Abstrakt

 HELSINGIN YLIOPISTO HELSINGFORS UNIVERSITET UNIVERSITY OF HELSINKI		
Tiedekunta/Osasto – Fakultet/Sektion – Faculty Statsvetenskapliga fakulteten	Laitos – Institution – Department Institutionen för socialvetenskaper	
Tekijä – Författare – Author Mustonen, <u>Sonja</u> Martina		
Työn nimi – Arbetets titel – Title Finns det konsensus i samarbetet? En vinjettstudie för socialarbetare om myndighetssamarbetet på barnskyddsbyrån i Östra centrum, Helsingfors		
Oppiaine – Läroämne – Subject socialt arbete		
Työn laji – Arbetets art – Level Praktikforskning	Aika – Datum – Month and year September 2013	Sivumäärä – Sidoantal – Number of pages 39 + 3 bilagor
Tiivistelmä – Referat – Abstract		
<p>Syftet med denna praktikforskning är att undersöka hur myndighetssamarbetet tar sin form på barnskyddsbyrån i Östra centrum samt om det finns någon konsensus gällande socialarbetarnas sätt att utföra myndighetssamarbete. Tolv socialarbetare besvarade en vinjettundersökning som består av två fiktiva klientfall. De fiktiva klientfallen handlar om "Maria" och "Nadja". Båda vinjetterna består av tre olika delar (faser). Konsensusen bland socialarbetarnas svar är forskningens kärna. Även olikheter och likheter i samarbetet beroende på klientfall undersöks.</p> <p>Vinjettundersökningen analyseras fråga för fråga och en del av resultatet är uppställt i tabeller. Vid analysen läggs tyngden bland annat på de olika former av samarbete som förekommer.</p> <p>Resultaten framhäver att samarbetsparterna i fallet om spädbarnet "Maria" är betydligt fler än samarbetsparterna i fallet om tonårsflickan "Nadja". Marias fall var även det fall där socialarbetarna oftare skulle diskutera med den ledande socialarbetaren och fundera på placering. På basis av min analys och mina resultat kan man hävda att en tydlig konsensus inte finns bland socialarbetarna i de fiktiva klientfallen. Man kan dock inte säga att det inte finns någon som helst konsensus bland socialarbetarna, men konsensusen är mera bunden till vissa skeden av vinjetterna. Det finns mer konsensus bland socialarbetarna i fallet om "Maria" än i fallet om "Nadja".</p> <p>I samtliga vinjetter kommer det ändå fram att myndighetssamarbetet ses som något viktigt och att myndighetssamarbete är en tydlig del av det sociala arbetet inom barnskyddet. Samarbetet kan dock se mycket olika ut bland socialarbetare, även om de arbetar på samma barnskyddsbyrå. De samarbetsformer som främst framkommer är koordinering och konsultation, men speciellt i fallet om "Nadja" förekom även samverkan i viss grad.</p>		
Avainsanat – Nyckelord – Keywords Myndighetssamarbete, multiprofessionellt arbete, tvärprofessionellt arbete, barnskydd, socialarbetare		

Tiivistelmä

 HELSINGIN YLIOPISTO HELSINGFORS UNIVERSITET UNIVERSITY OF HELSINKI		
Tiedekunta/Osasto – Fakultet/Sektion – Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta	Laitos – Institution – Department Sosiaalityö	
Tekijä – Författare – Author Mustonen, Sonja Martina		
Työn nimi – Arbetets titel – Title Finns det konsensus i samarbetet? En vinjetstudie för socialarbetare om myndighetssamarbetet på barnskyddsbyrån i Östra centrum, Helsingfors		
Oppiaine – Läroämne – Subject sosiaalityö		
Työn laji – Arbetets art – Level Käytäntötutkimus	Aika – Datum – Month and year Syyskuu 2013	Sivumäärä – Sidoantal – Number of pages 39 + 3 liitettä
Tiivistelmä – Referat – Abstract		
<p>Käytäntötutkimukseni tavoitteena on tutkia miltä viranomaisyhteistyö näyttää Itäkeskuksen lastensuojelutoimistossa. Tutkin käytäntötutkimuksessani myös sitä onko sosiaalityöntekijöiden tavoissa tehdä viranomaistyötä yhtenäisyyksiä tai eroja. Kaksitoista sosiaalityöntekijää vastasi vinjettitutkimukseen, joka koostuu kahdesta fiktiivisestä asiakastapauksesta. Fiktiiviset asiakastapaukset kertovat "Mariasta" ja "Nadjasta". Kummatkin vinjetit koostuvat kolmesta eri osasta (vaiheesta). Konsensus sosiaalityöntekijöiden vastauksissa on tutkimuksen ydin. Myös samankaltaisuuksia ja eroja yhteistyössä asiakastapausten välillä tarkastellaan käytäntötutkimuksessa.</p> <p>Vinjettitutkimus analysoidaan kysymys kysymykseltä ja osa tuloksista on kirjattu taulukoihin. Analysoinnissa muun muassa yhteistyön eri muodoilla on tärkeä roolinsa.</p> <p>Tulokset tuovat esiin, että yhteistyökumppaneita on määrällisesti enemmän tapauksessa, joka kertoo vastasyntyneestä "Mariasta", kun tapauksessa, joka kertoo teini-ikäisestä "Nadjasta". Marian tapauksessa sosiaalityöntekijät keskustelisivat myös enemmän johtavan sosiaalityöntekijänsä kanssa ja harkitsisivat useammin sijoitusta. Analyysini ja tuloksieni pohjalta voin todeta, että selkeätä konsensusta sosiaalityöntekijöiden keskuudessa ei ole fiktiivissä asiakastapauksissa. En tosin voi sanoa, ettei minkäänlaista konsensusta esiinny sosiaalityöntekijöiden keskuudessa, mutta konsensus on enemmän sidoksissa joihinkin vinjettien vaiheisiin. Konsensusta sosiaalityöntekijöiden keskuudessa näkyy enemmän "Marian" tapauksessa, kun "Nadjan" tapauksessa.</p> <p>Kyseisissä vinjeteissä tulee kuitenkin esille, että viranomaisyhteistyö nähdään tärkeänä ja että viranomaisyhteistyö on luonnollinen osa sosiaalityötä lastensuojelussa. Yhteistyö voi tosin näyttää hyvin erilaiselta riippuen sosiaalityöntekijästä, vaikkakin sosiaalityöntekijät työskentelevät samassa toimistossa. Yhteistyömuodot, jotka ilmenevät eniten ovat koordinointi ja konsultointi, mutta varsinkin "Nadjan" tapauksessa ilmenee myös joissain määrin integroidumpaa yhteistyötä.</p>		
Avainsanat – Nyckelord – Keywords Viranomaisyhteistyö, moni ammatillinen työ, lastensuojelu, sosiaalityöntekijä		

1. Inledning

Det finns inte en definition för vad praktikforskning är, eftersom den definieras och förstås på olika sätt beroende på situationen och kontexten. Praktikforskningen ligger i gränsen mellan forskning som förutsätter att praktikforskaren måste vara en aktiv handlare (socialarbetare) och forskning som ser kunskapsproduktionen som en bredare process (Saurama & Julkunen 2009, 294).

Praktikforskning inom socialt arbete kan definieras som forskning vars problemuppsättning är bundet till sociala arbetets praktik. Forskningens karaktär är tillämpbar och tjänar olika parter intressen (Saurama & Julkunen 2009, 295). Den praktikforskning som görs i Helsingfors befinner sig i skärningspunkten mellan sociala arbetets praktik och akademiska världen. Praktiken vill förbättra servicen medan universitetet vill erbjuda en så bra utbildning som möjligt för de blivande socialarbetarna. Målet är att införa kunskap som bildas i praktiken till akademiska världen och utbildningen samt att förstärka sociala arbetets teoretiska grund som läroämne (Saurama & Julkunen 2009, 295).

Den praktikforskning jag har utfört handlar om myndighetssamarbete inom barnskydd. Jag har utfört denna praktikforskning på barnskyddsbyrån i Östra centrum våren 2013. Jag arbetar själv för tillfället inom barnskyddet, på den byrån jag utfört praktikforskningen på. Då jag utförde praktikforskningen arbetade jag inte ännu där som socialarbetare. Via min långa praktik inom barnskyddet våren 2011 och mitt arbete inom barnskyddet har mitt intresse för ämnet väckts och förstärkts. Därför har jag valt att i min praktikforskning forska om myndighetssamarbete inom barnskydd. Jag har märkt under min tid inom barnskyddet att det finns skillnader i hur socialarbetarna, även på samma byrå, samarbetar med myndigheter. Jag har märkt att socialarbetarna kan samarbeta med andra för att till exempel få stöd för sitt arbete. Det finns även många socialarbetare som helst inte samarbetar och detta kan bero på att de inte känner att de har kontakter att samarbeta med. Hur samarbetet ser ut och om det alls finns något samarbete beror förstås också på hurdan klient man arbetar med. Jag är därför även intresserad av att studera om det finns någon form av konsensus i samarbetet beroende på klientfall. Klientens situation kan också på grund av olikheterna i arbetssätt bli mycket annorlunda beroende på vilken socialarbetare som sköter klientens ärenden. Myndighetssamarbete inom barnskydd har jag också redan tidigare undersökt i min kandidatavhandling "Myndighetssamarbete inom barnskydd - en vinjettstudie bland socialarbetare" (2012). Jag kommer också att fortsätta på detta ämne i min pro

gradu avhandling. Jag kommer att använda de resultat jag får i min praktikforskning även som en del av min pro gradu avhandling. Jag anser även att detta ämne blivit aktuellare, speciellt i samband med utredningen av mordet på den åtta åriga flickan Eerika, som var barnskyddsklient. Myndighetssamarbetet var en av de aspekter som var bristfälligt i detta fall, därför anser jag också att det är viktigt att forska i detta ämne.

Min praktikforskning är uppbyggd så att jag i första kapitlet, efter denna inledning, beskriver forskningens handlingsmiljö, presenterar tidigare forskning kring ämnet samt tar upp syftet med denna praktikforskning och presenterar mina forskningsfrågor. Det andra kapitlet kommer att behandla mina teoretiska utgångspunkter. I kapitlet resonerar jag om myndighetssamarbete och dess olika former. I det tredje kapitlet beskriver jag närmare det material jag använder mig av. Det fjärde kapitlet omfattar den metod jag kommer att använda; vinjettmetoden. Min analys och mina resultat presenteras i det femte kapitlet. Det sjätte kapitlet utgör min diskussion. I slutet av praktikforskningen hittas även en källförteckning samt bilagor.

1.1 Forskningens handlingsmiljö

Barnskyddets uppgift är att se till att alla barns rätt till tillräcklig vård och trygghet uppfylls. Detta innebär att barn får växa upp i en miljö som låter dem utvecklas på bästa möjliga sätt. Inom barnskyddsarbetet är barnet i centrum. Barnskyddet arbetar med barn och deras familjer och stöder dem i problematiska livssituationer (Bardy 2009). Det svåra i barnskyddsarbetet är att socialarbetaren måste hitta balansen mellan kontroll och stöd, samt bygga upp ett förtroende mellan sig själv och klienten. Barnskyddet är ett brett område inom socialt arbete.

Barnskyddsarbetet bestäms av lagen och socialarbetarna är tvungna att följa lagen i sitt arbete samt fatta beslut som stöds av lagen (Bardy 2009). Kännetecknande för barnskyddsarbetet är myndighetssamarbetet. Barnskyddsarbetet kan indelas i förebyggande barnskyddsarbete och i skydd för enskilda barn och familjer. Till förebyggande barnskyddsarbete hör rådgivning, dagvård, skolorna och dylikt. Vid dessa är man alltså inte en klient inom barnskyddet, utan det är frågan om kommunal service. Ett barn och en familj kan bli barnskyddsklienter om en barnskyddsanmälan har gjorts av barnet, genom att barnet, familjen eller någon annan person ansöker om

barnskyddets hjälp eller genom att någon som jobbar inom barnskyddet stöter på ett barn som barnskyddsarbetaren anser vara i behov av barnskydd (Bardy 2009).

Då en barnskyddsanmälan kommer till barnskyddet bestämmer man först om anmälan är brådskande eller inte. Om behovet av barnskydd är brådskande påbörjas utredningen genast. Vid anmälningar som inte anses brådskande skall socialarbetaren inom sju vardagar bedöma om behovet av barnskydd skall utredas eller inte. Behovet av barnskydd skall sedan utredas inom tre månader. I praktiken förlängs utredningstiden, fastän den tre månader långa utredningstiden är skriven i lagen. Efter utredningen beslutar man för att antingen fortsätta barnskyddsarbetet med barnet och familjen eller att upphäva klientskapet.

Som det redan framkommit, utförde jag min praktikforskning på barnskyddsbyrån i Östra centrum (Visbygränden 2A) i Helsingfors. Barnskyddet i Helsingfors har genomgått förändringar och med dessa förändringar har alla svenskspråkiga barnskyddssocialarbetare flyttats till barnskyddsbyrån i Östra Centrum vid årsskiftet 2013. Dessa socialarbetare var då jag utförde praktikforskningen fem och två av dem arbetar i mottagningsteamet och tre i ett av öppenvårdsteamerna. För tillfället arbetar det fyra stycken socialarbetare, som sköter om de svenskspråkiga klienterna, i ett av öppenvårdsteamerna, varav jag är en av dem.

På Östra centrums barnskyddsbyrå arbetar både socialarbetare och socialhandledare (socioanförare). Dessa är uppdelade i fyra team och alla team har en ledande socialarbetare som chef. Ett av teamerna är ett mottagningsteam (även kallat utvärderingsteam), som tar emot barnskyddsanmälningarna samt utreder behovet av barnskydd. Alla socialhandledare arbetar i detta team. Mottagningsteamet sköter också om jouterna. De tre andra teamerna är öppenvårdsteam, som arbetar med de familjer som blivit klienter i barnskyddet efter utredningen och som anses behöva barnskyddets stöd och hjälp. Ofta arbetar man, speciellt inom mottagningsteamet parvis. I mottagningsteamet består arbetsparet ofta av en socialarbetare och en socialhandledare. Det är dock socialarbetaren som gör och undertecknar besluten. I öppenvårdsteamerna är det alltid en socialarbetare som är ansvarig för sina klienters ärenden, men

den ansvariga socialarbetaren kan ta ett arbetspar av de andra socialarbetarna i teamet. Det vill säga man arbetar oftast också parvis inom öppenvårdsteamerna. På grund av att arbetet ser relativt annorlunda ut i mottagningsteamet jämfört med öppenvårdsteamerna, beslöt jag mig att enbart ha socialarbetare från öppenvårdsteamerna med i min forskning.

Barnskyddet är ett bra exempel på ett område inom socialt arbete där man är mycket i kontakt med andra professioner och myndigheter. Speciellt då man arbetar med familjer vars situation är problematisk på många olika sätt, eller med familjer vilka har färdiga kontakter med andra professioner och myndigheter, är myndighetssamarbete en viktig del av barnskyddsarbetet. Myndighetssamarbetet har även en stor roll i förebyggande barnskyddsarbete (Uusikylä 1994, 45). Det är inte självklart att socialarbetare som jobbar på samma byrå tänker likadant om olika klientfall och att de arbetar med dessa klientfall på ett likadant sätt. Tidigare studier har påvisat att det inte finns en konsensus om dessa frågor bland socialarbetare (Skogens 2005). Detta har undersökts med hjälp av vinjetter både för utredningar inom barnavård (Jergeby & Soydan 2002) och inom missbruk (Blomqvist & Wallander 2004). Man kan således tänka sig att fastän socialarbetare har samma utgångspunkter och tillgång till samma samarbetsparter (myndigheter) på en byrå så kan till exempel samarbetsmönstren mellan enskilda socialarbetare på samma byrå se olika ut. Ett av problemen med att socialarbetarna förhåller sig till myndighetssamarbete på olika sätt är att enskilda klienter kan behandlas på mycket olika sätt och råka i mycket olika situationer beroende på vilken socialarbetare som sköter deras ärenden.

Tvärprofessionellt samarbete kan vara krävande då det förutsätter en hög grad av medvetande om egen kompetens i förhållande till egen profession. Samtidigt är det även viktigt att ha kunskap om och förståelse för andra professioners kompetens och tjänster, för att få en helhetsbild över klienten. Ytterligare är det viktigt att ha respekt för varandras bidrag, vad gäller både kompetens och tjänster, för att få bästa möjliga kvalitet i arbetet (Willumsen 2009, 22).

Alla myndigheter har sitt eget sätt att arbeta och sina egna metoder. Det är betydelsefullt att dessa metoder uppmärksammas i samarbetet för att det skall fungera så effektivt som möjligt.

Detta är även viktigt för att klienten inte skall behöva känna att han/hon berättar samma saker om och om igen till olika myndigheter. De olika myndigheterna och den information de har borde komplettera varandra. Dokumenteringen har en central roll vid samarbetet, eftersom det gör det lätt för samarbetsparterna att följa med varandras arbete och planering av arbete (Bardy 2009, 234). Vid samarbetet som barnskyddsocialarbetaren har med andra myndigheter och instanser är socialarbetaren i en central roll. Socialarbetaren ses ofta som kontaktpersonen och den som håller i trådarna ("case managern"). Det är ofta socialarbetaren som planerar i barnskyddsfrågor hur samarbetet mellan myndigheterna skall se ut. Socialarbetarens uppgift i samarbetet är i detta fall att koordinera de olika myndigheterna och deras insatser. Är samarbetet oftast av denna karaktär eller har samarbetet även en djupare natur? Frågan är om man kan ha ett integrerat samarbete eller inte, där alla myndigheters insatser är lika värda och bildar en helhet.

Eftersom multiprofessionellt samarbete är så centralt både i praktiska arbetet och i utbildningen kan man dra slutsatsen att det finns en stor tro på att samarbete är en bra sak. En av orsakerna till att samarbetet får en positiv klang är att det kan representera ett viktigt bidrag till att klienten får individuellt passande, koordinerad och tillgänglig service med rum för egen medverkan. En annan orsak, som är av en mer strukturell karaktär, är att välfärdstjänster har blivit mer och mer specialiserade under de senaste åren (Willumsen 2009, 28). Myndighetsarbete kan förstås också anses bra och användas på grund av andra orsaker. Generellt är det även press på offentliga sektorn om effektivt bruk av resurser och krav om kvalitet i arbetet (Willumsen 2009, 29). Tanken bakom samarbetet är förstås att klienternas situation skall bli bättre med hjälp av samarbetet och att situationen inte skulle kunna bli lika bra på något annat sätt. En intressant synpunkt då det gäller mångprofessionellt samarbete är att samarbete mellan många olika myndigheter och professioner inte nödvändigtvis är bra för barnet, utan kan även ha en negativ påverkan. Barnet och familjen i fråga kanske inte får lika mycket hjälp som de annars skulle få och kvaliteten på den hjälp de får kan vara sämre (Glisson och Hemmelgarn 1998 och Scott 1985 i Sundell & Egelund 2000, 156-157). Det har inte forskats tillräckligt i mångprofessionellt arbete och dess påverkan på barnet för att kunna påstå att samarbetet är enbart en bra sak för barnet och familjen. Man har på sätt och vis tagit för givet att mångprofessionellt arbete så gott som alltid är en positiv sak. Det viktigaste är ju att samarbetet är bra för barnet och att barnet får bättre hjälp då myndigheterna samarbetar än vad barnet skulle få om endast socialarbetaren skulle sköta barnets ärenden.

1.2 Praktikforskningens syfte

Utifrån allt det jag tagit upp hittills i denna rapport anser jag att det är viktigt att forskning om myndighetssamarbete görs. Det är något som inte har undersökts så mycket från barnskyddets vinkel och speciellt inte i Finland. Ämnet jag valt var även något som intresserade barnskyddet i Östra centrum väldigt mycket.

Syftet med denna praktikforskning är således att granska myndighetssamarbetet i barnskyddsfrågor samt att se om det finns någon konsensus gällande socialarbetarnas sätt att utföra myndighetssamarbete. Som material för denna praktikforskning har jag vinjettformulär (se Bilaga 3) som samlats in bland tolv socialarbetare, som arbetar i öppenvården på barnskyddsbyrån i Östra centrum. Vinjettformulären innehåller två fiktiva barnskyddsfall och frågor om hur socialarbetarna skulle arbeta med fallen, inklusive frågor om vem (vilka myndigheter) socialarbetarna eventuellt skulle arbeta med, hur samarbetet skulle se ut och dylikt. Jag kommer att presentera materialet närmare i forskningens tredje kapitel.

Mina forskningsfrågor är följande:

Hur ser samarbetet med myndigheter ut bland socialarbetare, som jobbar på samma barnskyddsbyrå?

Hur redgör man för myndighetssamarbete vid två konstruerade (fiktiva) fall och vad kan likheter och olikheter i samarbetet bero på?

Med andra ord är jag intresserad av att se vilka myndigheter socialarbetarna bestämmer sig för att arbeta med och om det finns någon konsensus gällande detta samt hur myndighetssamarbetet ser ut. Jag kommer även i denna praktikforskning att i någon mån jämföra resultaten jag fått i min kandidatavhandling med de resultat jag fått på barnskyddsbyrån i Östra Centrum.

2. Teoretiska utgångspunkter

I detta kapitel kommer jag att ta fram den teoretiska modell med hjälp av vilken jag analyserat och diskuterat det material jag fått i min praktikforskning genom vinjettundersökningen.

Multiprofessionellt arbete kan förekomma på olika sätt. Multiprofessionellt arbete kan handla om att olika samarbetsparter arbetar sida vid sida eller parallellt, men med starkt åtskilda sakområden. Multiprofessionellt arbete kan också ses som en hierarkisk relation mellan parterna, till exempel så att en bestämmer över andra. I detta fall behövs det nödvändigtvis inte finnas kontakt mellan parterna. Multiprofessionellt arbete kan även innebära det att samarbetsparterna kan fråga sakkunniga råd och uttalelser av andra myndigheter. Ett exempel på detta är till exempel att barnskyddsocialarbetare kan fråga en psykolog/psykiater råd om någon familj. Med hjälp av detta får barnskyddsocialarbetaren en bättre helhetssyn av familjen och situationen och på samma gång minskar även socialarbetarens ansvar (Larsen 1994 i Willumsen 2009, 21).

Samarbetet med olika instanser kan se olika ut inom det sociala arbetet. Inom många områden inom sociala arbetet är samarbetet en relativt naturlig del av arbetet. Fastän samarbetet är en naturlig del av sociala arbetet och inom många områden nödvändigt, använder sig inte alla socialarbetare sig av det. Speciellt sociala arbetet inom barnskyddet innehåller mycket samarbete med olika myndigheter och instanser. Det anses viktigt att socialarbetarna inom barnskyddet samarbetar vid olika klientfall. Samarbetet kan förstås även vara samarbete mellan kolleger på samma byrå. Samarbetet fungerar på varierande sätt beroende på vem som samarbetar och med vem. Det skulle vara viktigt att samarbetet skulle vara integrerat i sociala arbetet (Glad 2006). Det verkar ändå vara så att man hellre samarbetar med sina kolleger på byrån än med någon utomstående person i någon annan instans. Men ju värre man anser att klientens situation är, desto mera samarbetar man med andra myndigheter och instanser. Forskningen som kommit fram till dessa slutsatser jämförde fem länder med varandra. Resultaten visade att det inte bara fanns skillnader länderna emellan, utan även att socialarbetarna inom samma land tänkte olika om samarbete med andra myndigheter. Detta beror på att varje socialarbetare tolkar situationer på olika sätt och har olika uppfattningar om samma problem. Olika byråer arbetar även på olika sätt och har olika regler (Glad 2006). Frågan uppstår om myndighetssamarbetet gynnar och stöder

socialarbetaren och att socialarbetarna därför gärna skulle samarbeta med andra myndigheter? Att ha makt över andra människors liv för med sig mycket ansvar och därför känns det bra att få stöd av andra i sina bedömningar och beslut. En del socialarbetare kanske samarbetar på grund av dessa orsaker med andra myndigheter.

Man kan kategorisera samarbetet i fyra olika kategorier enligt Westrins (1986) modell. Dessa fyra kategorier är: konsultation, koordinering, samverkan och integration (Glad 2006).

2.1 Konsultation

Konsultation innebär att socialarbetaren konsulterar någon annan myndighet, organisation eller liknande om sina klienter. Samarbetet är i detta fall kortvarigt och handlar mera om att byta information och få ny information än om ett ordentligt samarbete. Om samarbetet är av detta slag kan samarbetet till exempel vara ett telefonsamtal till någon annan myndighet eller liknande. Socialarbetarens orsak till att samarbeta kan i detta fall vara att få stöd till sin egen tolkning av situationen och till sitt beslut om åtgärder (Glad 2006).

2.2 Koordinering

Då samarbetet kategoriseras som koordinering handlar samarbetet om att socialarbetaren fungerar som en koordinerare som håller i trådarna. Socialarbetaren har erbjudit klienten hjälp och stöd med hjälp av olika myndigheter och instanser. Det är sedan samarbetspartnerns tur stöda och hjälpa klienten. Socialarbetaren kan även hjälpa och stöda i denna situation, men ofta är socialarbetaren nästan bara en kontaktperson. På sätt och vis kunde man påstå att socialarbetaren i detta fall delar ut sitt arbete och ansvar, eller åtminstone delar av dem (Glad 2006).

2.3 Samverkan

Med samverkan i denna kategorisering menar man att varje samarbetspartner har ansvar för den delen de är experter i. För att samverkan skall fungera så effektivt som möjligt måste arbetet vara strukturerat och klart så att alla parter vet sin uppgift och att ingen part blir viktigare än någon annan. Struktureringen kan även ha negativa sidor, eftersom olika myndigheter jobbar på olika sätt och en gemensam struktur kan vara svår att konstruera (Glad 2006).

2.4 Integration

Integration innebär att de olika parternas samarbete är integrerat. Alla parterns insatser bildar en helhet. På sätt och vis märker man inte i detta samarbete de olika parterna lika tydligt som i de tidigare kategorierna (Glad 2006).

3. Material

Den vinjettundersökning som jag använt mig av i praktikforskningen är en del av en fallstudie av kommunalt barnskyddsarbete i fyra städer i Norden (Helsingfors, Stockholm, Oslo och Köpenhamn). Undersökningen fokuserar sig på små arbetsgrupper av socialarbetare. De områden i huvudstäderna som undersöks, det vill säga de områden socialarbetarna som är med i undersökningen arbetar med, är lika varandra och är områden med fattigdom och sociala problem. I undersökningen användes olika slags datainsamlingsmetoder. En av dessa metoder var vinjettundersökningen, som jag i min kandidatavhandling analyserade en del av och som jag vidare utvecklat i denna praktikforskning. Vinjettundersökningen besvarades på barnskyddsbyrån i Nordsjö av tolv socialarbetare (Blomberg et al. 2010). Jag utvecklade denna vinjettundersökning i min praktikforskning. Jag tog tag i frågorna om myndighetssamarbete och utvecklade dem vidare, för att få en ännu mer omfattande bild av myndighetssamarbetet i min praktikforskning. Det vinjettformuläret jag använde i min praktikforskning handlade så gott som bara om myndighetssamarbete. En del bakgrundsinformation behövdes dock också. En ytterligare skillnad mellan den vinjettundersökningen jag analyserade i min kandidatavhandling och den jag utförde i min praktikforskning är också att den vinjettundersökningen jag analyserade i min kandidatavhandling bestod av tre fiktiva klientfall, medan min praktikforskning enbart bestod av två fiktiva klientfall. Detta på grund av att då jag utvecklade frågorna blev de så många att det skulle ha varit för tidskrävande för socialarbetarna att svara på dessa frågor vid tre fiktiva fall. De fiktiva fallen presenteras närmare i forskningens femte kapitel.

4. Metod

I min praktikforskning kommer jag alltså att undersöka socialarbetares samarbetsmönster så som de kommer fram i ett vinjettformulär. Jag använde samma metod i min kandidatavhandling och detta kapitel är därför taget ur min kandidatavhandling (2012).

Ett sätt att utforska en möjlig konsensus bland socialarbetare och samtidigt få reda på socialarbetares attityder och resoneringar är således att genomföra en vinjettstudie.

Vinjettmetoden används inte enbart inom forskning i socialt arbete utan även i andra ämnen.

Metoden är speciellt populär i USA och England (Jergerby 2007). I skandinavisk socialvetenskaplig forskning är metoden dock ännu rätt okänd (Soydan 1996), men den har blivit allt vanligare under de senaste åren och det har skrivits allt mer om den.

Vinjettmetoden går i stora drag ut på att man målar upp ett fiktivt klientfall för respondenten.

Respondenten skall sedan ta ställning till det presenterade klientfallet genom att svara på frågor gällande det konstruerade fallet (Skogens 2005). Det uppmålade klientfall kan sedan även fortsätta i en följande "fas" och då skall respondenten åter igen ta ställning till fallet som kan ha blivit bättre, försämrats eller fortfarande är likadan som första gången det presenterades.

Respondenten följer alltså med ett skriftligt klientfall som är fiktivt, men som kan basera sig en del eller helt och hållet på ett verkligt klientfall. Det fiktiva klientfallet måste representera fenomenet det vill fånga och måste vara realistiskt, så att det finns så få missförstånd som möjligt. Man måste även sätta mycket tid på att utveckla vinjetterna (Soydan 1996).

Vinjettmetoden är en kvantitativ metod, men som långsamt utvecklats till en kvantitativ metod med kvalitativa inslag. Dessa kvalitativa inslag är till exempel öppna svarsalternativ och öppna frågor. Vinjettmetoden kan inte sägas vara endera extremt positivistiskt inriktad på objektivet och lagbundenhet eller fenomenologisk/hermeneutisk, utan något där mitt emellan. Vinjettmetodens mål är att lyfta fram människors bedömningar och värderingar i olika valsituationer. Till exempel socialarbetares bedömningar och värderingar vid de val de måste göra i arbetet med sina klienter

(Jergeby 2007). I min vinjettundersökning är de fiktiva fallen baserade på verkliga fall och jag använder mig av både frågor där socialarbetarna kryssar för svarsalternativ samt öppna frågor.

Vinjettmetoden har sina för- och nackdelar. En fördel med vinjettmetoden är att alla respondenter tar ställning till samma information och material. På grund av detta är svarsmaterialet från vinjettundersökningen mycket jämförbart och lätt att bearbeta. Till vinjettmetodens nackdelar hör att informationen respondenterna får av klientfallet är begränsad och möjligen inte tillräcklig för att man kan jämföra hur socialarbetarna handlar vid detta konstruerade klientfall med hur de skulle agera vid ett verkligt klientfall (Skogens 2005). Validiteten, det vill säga om man mäter just det man vill mäta, är både bra och dålig i vinjettundersökningar. Man kan alltså påstå att den "interna" validiteten i en vinjettundersökning för det mesta säker, medan den "externa" validiteten kan lida. Vinjettmetodens reliabilitet är i regel god. Slumpmässiga fel har bortsetts genom att alla respondenter får samma information som de sedan ska basera sina svar på (Jergeby 2007). Validiteten i en vinjettundersökning kan även anses vara relativt låg, på grund av det hypotetiska draget i vinjetterna. Man kan inte vara säker om respondenten i verkligheten skulle agera så som respondenten svarar i vinjetten. Detta kan inte heller följas upp (Egelund 2008). En annan nackdel med vinjettundersökningen är att det ofta tar lång tid att svara på en vinjettundersökning och detta resulterar i stress hos respondenten (Soydan 1996).

5. Analys och resultat

Jag har således en vinjettundersökning som material för min praktikforskning. Tolv socialarbetare från samma barnskyddsbyrå i Östra centrum har besvarat vinjettundersökningen. Socialarbetarna besvarade vinjettundersökningen under sina team möten en tisdag våren 2013. Alla socialarbetare blev dock inte färdiga med vinjetten under mötet, utan fortsatte svara på den senare. Alla tolv socialarbetare arbetar inom öppenvården på barnskyddsbyrån. I slutet av vinjetten hade jag gett möjlighet för socialarbetarna att fylla i bakgrundsfakta om sig själva, utan att behöva ange namn. Tre socialarbetare hade lämnat denna sida obesvarad. De som svarade bestod av åtta kvinnor och en man. Åldern var mellan 25 och 41 år. Arbetserfarenheten som socialarbetare sträckte sig från en dag till 14 år. Inom barnskyddet hade socialarbetarna arbetat från år 1997 till år 2013. På

barnskyddsbyrån i Östra centrum hade socialarbetarna arbetat från en dag upp till 16 år. Alla socialarbetare som deltog i vinjettundersökningen presenterades exakt samma material och de hade samma utgångspunkter. Vinjettundersökningen utfördes på finska.

5.1 Vinjettberättelserna

Vinjettundersökningen jag genomfört består av två olika vinjetter. De två olika klientfall som ingår i vinjettundersökningen är baserade på verkliga klientfall. Båda vinjetterna består av tre olika delar (faser), som socialarbetarna skulle besvara i kronologisk ordning. Samma frågor ställs efter varje skede av vinjetten. Vid båda vinjetterna var anvisningen att dessa konstruerade fall inte är bekanta från tidigare för socialarbetaren eller barnskyddsbyrån. Jag har nedan översatt vinjetterna från finska till svenska (se Vinjett 1 och Vinjett 2). Det originella vinjettformuläret finns som bilaga i slutet av denna praktikforskning (se Bilaga 3).

Vinjett 1. Vinjettberättelsen om "Maria"

Fas 1

Sjukhusets socialarbetare berättar om den tre veckor gamla flickan Maria. Hon föddes lite i förtid och vägde 2100 gram. Marias mamma är en 22-årig ensamstående förälder, som lyfter utkomststöd. Personalen på förlossningskliniken har lagt märke till att mamman inte har försökt ta kontakt med barnet. Mamman sköter även amningen och annan vård mycket mekaniskt. Personalen har även märkt att inga familjemedlemmar eller vänner har varit och hälsat på mamman under besökningstiderna. Marias pappa, som är en utländsk studerande, har varit på sjukhuset, fastän förhållandet till mamman slutat redan några månader före förlossningen. Sjukhusets socialarbetare berättar att mamman för ungefär ett år sedan har varit inskriven på en psykiatrisk avdelning på grund av vanföreställningar och ångestsyndrom. Hälsovårdaren och psykologen har på hembesök konstaterat att mamman är passiv och det är svårt att få kontakt i henne. Maria mår fysiskt bra, men hon kan ofta skrika en längre tid före mamman reagerar och tar henne i famnen.

Fas 2

Maria är nu ett år gammal. Hon har nyss fått en plats på ett daghem. Mamman motsatte sig i början det att Maria skulle börja på daghem, men rådgivningens personal lyckades övertala henne genom att berätta för mamman att Maria behöver särskild vård. Barntädgårdslärares rapporter till socialmyndigheterna att enligt henne är Marias situation hemma oöverkomlig. Mamman lever ett totalt isolerat liv och vistas sällan utanför hemmet. Mamman gnäller ofta över att grannarna stör henne och får med sitt oljud Maria att gråta. Utöver detta håller även mamman ofta Maria hemma, eftersom mamman säger att "Maria hellre är hemma". Barntädgårdsläraren berättar också att Maria utvecklas på daghemmet. Maria är fysiskt svag, men söker intresserat kontakt med andra människor och verkar känna sig trygg på daghemmet. Ibland hämtar Marias pappa henne från daghemmet och Maria blir glad av att se honom.

Fas 3

Maria är nu över ett och ett halvt år gammal och är fortfarande på daghem. Barntädgårdsläraren rapporterar att situationen hemma är så gott som likadan; mamman hämtar dock Maria relativt regelbundet till daghemmet. Enligt barntädgårdsläraren är mammans kontakt med Maria problematisk. Mamman talar till Maria som till en vuxen och mamman har svårt att skilja mellan sina egna och Marias behov. Mamman talar ständigt om grannarna på ett, enligt barntädgårdsläraren, paranoidt sätt. Maria utvecklas nästan i samma takt som sina jämnåringar. Hon kan säga enstaka ord, men lärde sig att gå lite senare än de andra barnen. Maria kan ibland vara lite passiv och man måste hjälpa henne med att få igång en lek. Maria vill dock gärna leka med barntädgårdslärarna. Maria verkar känna sig trygg på daghemmet. Marias pappa, som fortfarande träffar sin dotter och dotterns mamma, har blivit färdig med sina studier och skall börja jobba i sitt hemland.

Vinjett 2. Vinjettberättelsen om "Nadja"

Fas 1

Nadja är en 14-årig flicka, som går på grundskolans åttonde klass. Skolkuratoren är orolig över Nadja. Nadja bor med sina föräldrar och är den yngsta av tre syskon. Nadja har klarat sig bra ända tills sjunde klassen, men nu har skolresultaten märkbart försämrats. Nadja har även börjat skolka

från skolan. Nadjas klassföreståndare har tagit kontakt med kuratorn. Kuratorn har ringt till Nadjas mamma, som också har varit orolig över Nadja. Mamman har svårigheter att få Nadja till skolan på morgnarna (både mamman och pappan jobbar). Ett annat bekymmer är Nadjas 18-åriga pojkvän, som har hoppat av gymnasiet och är arbetslös. Mamman misstänker att pojkvännen festar (dricker alkohol) alldeles för mycket. Mamman tror inte ändå att Nadja har särskilda problem med alkohol, fast Nadja dricker.

Fas 2

Ett par månader har gått. Situationen har lugnat sig och förhållandet med pojkvännen har slutat. Nadja är oftare i skolan, men Nadjas förhållande till sin mamma är fortfarande spänt. Enligt mamman är Nadja alldeles för mycket ute på kvällarna och pojkvännerna kommer och går, även på kvällarna. Men Nadja vill inte berätta till mamman om vad hon sysslar med.

Fas 3

Efter två månader kommer det en anmälan av polisen till socialmyndigheterna om att de hittat Nadja klockan fyra på morgonen mycket berusad efter skolvslutningen i centrum. Då polisen körde hem henne var endast pappan hemma (mamman var på resa). Pappan var mycket orolig, eftersom Nadja även tidigare har kommit hem berusad. Pappan hade tidigare på kvällen ringt till Nadjas vänner och letat efter Nadja i centrum.

5.2 Analysen och resultaten av vinjettundersökningen

Nu följer själva analysen av vinjettundersökningen. Jag analyserade vinjettundersökningen en fråga i taget. En del av resultaten har jag ställt upp i tabeller (se Bilaga 1). Jag koncentrerar mig mest på frågorna om vem socialarbetarna skulle diskutera fallet med, om socialarbetarna skulle samarbeta med någon och med vem i så fall samt hur samarbetet skulle se ut.

5.2.1 Barnskyddsbehovet

Den första frågan som ställs till socialarbetarna efter varje fas av vinjetterna är:

- Finns det, utifrån informationen ovan, sådana problem i vilka socialtjänsten borde ingripa?
(Välj endast **ett** svarsalternativ)

I första fasen är svarsalternativen tre medan de i andra och tredje fasen är fyra. I första fasen kan socialarbetarna välja mellan att svara att 1) de inte anser att det är frågan om ett problem som skulle behöva socialbyråns åtgärder, att 2) det är frågan om ett problem och att de börjar arbeta med fallet eller att 3) det är frågan om ett problem, som behöver omedelbara åtgärder. Det fjärde svarsalternativet som socialarbetaren kan välja i andra och tredje fasen är att socialarbetaren redan börjat utreda fallet i förra fasen och fortsätter arbeta med det. Efter denna fråga skulle socialarbetarna även motivera sina svar. Jag har i frågan som jag ovan presenterat räknat ihop hur ofta socialarbetarna väljer de olika svarsalternativen, skilt för båda fallen och för varje fas i båda vinjetterna. Jag börjar med att presentera denna fråga i fallet om Maria. I detta fall valde en socialarbetare i andra fasen både treans och fyrans svarsalternativ, därför finns det allt som allt tretton svar till denna fråga i andra fasen. Så gott som alla socialarbetare skulle börja arbeta med fallet vid varje fas i fallet om Maria. I första och tredje fasen fanns det på båda en som inte skulle arbeta med fallet. Största delen av socialarbetarna, tio stycken av tolv, hade börjat utreda fallet redan i första fasen och skulle fortsätta arbeta med fallet i andra och tredje fasen. I första fasen tyckte fyra av de elva som skulle börja arbeta med fallet, att fallet behöver omedelbara åtgärder. Nedan följer socialarbetarnas motiveringar till frågan om det handlar om ett problem som skulle behöva socialbyråns åtgärder.

Motiveringar i första fasen i fallet "Maria":

Två socialarbetare motiverade sitt svar med att Maria ännu är mycket liten och därför speciellt sårbar. Två socialarbetare motiverade också sitt svar med att föreslå en plats på ett mödrahem (fi. ensikoti). Andra motiveringar som togs upp var att växelverkan borde utvecklas, mamman borde få hjälp i ett tidigt skede så att mammans situation inte blir sämre, samarbete med mammans vårdkontakt, att fallet innehåller många olika problem, att det är bra att följa med situationen men situationen behöver inte ännu uppmärksamhet, att enheten som arbetar med växelverkan (fi. vuorovaikutusyksikkö) borde kontaktas, stödjande nätverk (fi. tukiverkosto) fattas och att flera arbetare är oroliga.

Motiveringar i andra fasen i fallet "Maria":

En socialarbetare motiverade inte sitt svar. Tre socialarbetare var oroliga över att mamman isolerat sig. Två socialarbetare motiverade sitt svar med att poängtera Marias fysiska svaghet, de var oroliga över att Maria inte får tillräckligt med näring. Två socialarbetare lyfte fram som

motivering det att stödåtgärderna inte har fungerat. Svaren motiverades också med att mamman inte verkar ha krafter och ork och att hon till och med möjligen har vanföreställningar samt verkar inte förstå barnets utveckling i den åldern Maria är i. En socialarbetare ville ha hjälp av psykiatriska polikliniken. En annan socialarbetare var orolig över Marias frånvaro från daghemmet. En socialarbetare skulle vilja kartlägga situationen samt lugna ner den på ett sätt som skulle vara det bästa för Maria. En socialarbetare svarade att det är osannolikt att barnskyddet skulle ha avslutat klientskapet inom ett år då det är frågan om ett nyfött barn och en ensamförsörjande mammas mentala hälsa. En motivering lydde att det ännu finns oro gällande detta fall. En lyfte även fram växelverkan mellan mamman och barnet. En socialarbetare motiverade sitt svar med att Maria ännu är liten och att det finns många riskfaktorer. En socialarbetare uppmärksammade att om det kommer oro från daghemmet måste det alltid undersökas.

Motiveringar i tredje fasen i fallet "Maria":

Den socialarbetare som svarade att han/hon inte skulle arbeta med fallet i denna fas motiverade sitt svar med att säga att situationen är relativt lugn och balanserad, inget omedelbart problem finns för tillfället, men om daghemmet vill göra en barnskyddsanmälan undersöks saken. De socialarbetare som skulle börja arbeta med fallet eller fortsätta arbeta med det motiverade sina svar med följande aspekter: mammans tolkning av Maria, vanföreställningarna mot grannarna, arbetet fortsätter som tidigare, man behöver fortfarande arbeta med situationen speciellt då pappan planerar att återvända till sitt hemland, situationen verkar vara ungefär likadan som tidigare, oro sedan Marias födsel, Maria liten samt de som ser Maria dagligen är oroliga.

I fallet om Nadja i jämförelse i fallet om Maria förekommer mera socialarbetare som inte skulle börja utreda och arbeta med fallet. I tredje fasen finns det dock inte längre än enda som inte skulle utreda fallet, men i andra fasen skulle till och med en tredjedel inte utreda fallet. I första fasen var det två som svarade att de inte skulle utreda fallet. Spridningen mellan svaren i denna vinjett är större än i vinjetten om Maria. Detta kan tänkas bero på att Maria är ett mycket litet barn, medan Nadja redan är tonåring. Största delen av socialarbetarna, tio stycken, skulle dock ändå börja utreda och arbeta med fallet redan i första fasen. Alla tolv socialarbetare skulle arbeta med fallet i sista fasen. Nedan följer socialarbetarnas motiveringar till frågan om det handlar om ett problem som skulle behöva socialbyråns åtgärder.

Motiveringar i första fasen i fallet "Nadja":

De två socialarbetare som valde att inte börja arbeta med fallet motiverade sina beslut med att säga att skolan redan varit i kontakt och att det är föräldrarnas ansvar i första hand samt att föräldrarna är arbetande personer. Det motiverades också med att Nadjas situation skulle kunna förändras om Nadja skulle arbeta med kuratorn och att familjen kunde introduceras till familjerådgivningen, där de skulle få hjälp med problemen i uppfostringen. De som valde att arbeta med fallet ansåg huvudsakligen att Nadja är så ung, enbart 14 år gammal och att hennes drickande samt det att hon inte förbinder sig till skolan är oroväckande. En motivering som även kom tydligt upp var förhållandet med den myndiga mannen, som även han är mycket koncentrerad på att festa och dricka. Det nämndes även att mammans inställning på en 14-åring drickande är alarmerande. Det ansågs vara viktig att motivera föräldrarna och att ta hand om flickans skolgång. Det nämndes att i detta fall finns det många oroväckande aspekter och att allt inte är bra i Nadjas liv, vilket leder till att hon festar och dricker. Det ansågs även oroväckande att det plötsligt börjat gå sämre för Nadja och att de instanser som känner henne är oroliga för henne.

Motiveringar i andra fasen i fallet "Nadja":

De fyra socialarbetare som valde att inte arbeta med fallet motiverade sina beslut med att säga att om klientskapet har avslutits i första skede skulle inte arbetet tas upp på nytt i andra skedet. En annan motiverade nej-svaret med att säga att föräldrarna har ansvaret för uppfostringen, föräldrarna måste ta ansvaret över vad Nadja gör på fritiden och vilka hemkomsttider hon har och föräldrarna måste sätta sådana gränser som behövs för en flicka i Nadjas ålder. En tredje motiverade sitt svar med att arbetet skulle ske i familjerådgivningen och en fjärde att arbetet skulle ske i skolan och på ungdomsstationen (fi. Nuorisoesema). De socialarbetare som valde att arbeta med fallet motiverade det med att beskriva att familjen känner socialarbetaren och socialarbetaren känner familjen, situationen måste undersökas och arbetet med föräldraskapet skall fortsätta. Det nämndes även att man borde följa med situationen, träffa familjen och även träffa Nadja ensam. Två socialarbetare poängterade även mammans och Nadjas förhållande, som försämrats. Det nämndes även att det är oroväckande att Nadja är så mycket ute på kvällarna och möjligen i dåligt sällskap.

Motiveringar i tredje fasen i fallet "Nadja":

Fem socialarbetare ansåg att alkoholen finns för mycket med i bilden. Två socialarbetare ansåg att Nadjas situation försämrats och två att problemen i familjen är tyngande. Även två socialarbetare poängterade polisanmälan och pappans oro. Det nämndes även att Nadja verkar ha egna regler och följer inte föräldrarnas regler eller så finns det inte heller riktigt några regler. Någon nämnde också att tydligen har Ungdomsstationen och "Itäluotsi" inte hjälpt Nadja. Itäluotsi är till för ungdomar och deras familjer som har speciella behov av stödåtgärder. Det sades också att barnskyddsanmälan undersöks och man är i kontakt med föräldrarna. En socialarbetare svarade att han/hon skulle ta fallet på nytt till utredning och se om man missat något.

5.2.2 "Konsultation"

Jag går inte i denna analys djupare in på frågan om vad socialarbetarna speciellt mycket skulle koncentrera sig på vid klientfallen, eftersom jag anser att de svar jag fått vid den frågan vid båda fallen i vinjettformuläret redan kommer upp vid motiveringarna om barnskyddsbehovet, som jag presenterat i föregående kapitel. Däremot är frågan om vem socialarbetarna skulle diskutera fallet med viktig för denna praktikforskning.

- Med vem skulle du diskutera fallet i detta skede? *(Du kan välja flera alternativ)*

Socialarbetarna kunde i denna fråga välja mellan att inte diskutera fallet med någon, att diskutera med kollegan/kollegerna, med den ledande socialarbetaren, med det egna teamet/arbetsgruppen (vid tillfällen då klientfall diskuteras), med mamman, med pappan, med någon annan organisation (och då även nämna vilken organisation) eller med någon annan (och här också nämna med vem i så fall). Jag har även i frågan om vem som socialarbetarna skulle diskutera med räknat ihop hur ofta socialarbetarna väljer de olika svarsalternativen, skilt för båda fallen och för varje fas i båda vinjetterna. Detta har jag uppställt i tabellerna 1 och 3 (se Bilaga 1, Tabell 1 och 3). Frågan om vem socialarbetaren skulle diskutera fallet med vill fånga en typ av samarbete, nämligen en form av konsultation: med frågan vill jag således få svar på vem socialarbetarna skulle konsultera i de olika konstruerade klientfallen.

I första fasen i fallet om Maria skulle alla utom en socialarbetare diskutera med mamman. Det var en socialarbetare som lämnade frågan obesvarad, så med andra ord skulle alla som svarade på frågan diskutera med mamman. Tvåtedjedelar av socialarbetarna skulle även diskutera med ledande socialarbetare och det egna teamet/arbetsgruppen. Pappan och någon annan organisation valde nio av tolv socialarbetare att diskutera med. Alla som svarade på frågan i den första fasen skulle diskutera med någon. I andra fasen var det ingen som lämnade frågan obesvarad och heller ingen som inte skulle diskutera med någon. Alla tolv socialarbetare skulle diskutera med föräldrarna. Tio socialarbetare skulle även diskutera med någon annan organisation. Tvåtedjedelar av socialarbetarna skulle även diskutera med det egna teamet/arbetsgruppen. Kollega och ledande socialarbetare var även populära svar. Man kan märka att socialarbetarna i andra fasen var mycket ense om vem de skulle diskutera med. I tredje fasen var det två socialarbetare som lämnat frågan obesvarad. Alla de tio socialarbetare som svarade på frågan i denna fas skulle diskutera med föräldrarna. Antalet som skulle diskutera med någon annan organisation sjönk till sju och även det egna teamet/arbetsgruppen och kollegerna valdes av någon färre socialarbetare i denna fas. Tvåtedjedelar av socialarbetarna skulle också i denna fas, så som i första fasen, diskutera med ledande socialarbetaren. Alla socialarbetare som svarade på denna fråga i denna fas skulle diskutera med någon. De som svarade att de skulle diskutera med någon annan organisation eller någon annan nämnde de parter som är uppställda i Tabell 2 (se Bilaga 1, Tabell 2). Några socialarbetare svarade att de skulle diskutera med mottagningshemmet Sofia. Mottagningshemmet har en avdelning där man specialiserat sig på att undersöka växelverkan mellan mammor och deras barn och socialarbetarna var således intresserade av att samarbeta med denna avdelning. Samarbetet skulle i så fall handla om att få ta del av mottagningshemmets personals expertis.

I första fasen i fallet om Nadja var det två socialarbetare som inte besvarade frågan. Alla de tio socialarbetarna som svarade skulle diskutera med föräldrarna. Tvåtedjedelar skulle diskutera med någon annan organisation och sju stycken även med en kollega och det egna teamet/arbetsgruppen. Ledande socialarbetaren valdes av fem socialarbetare och "någon annan" av fyra. I andra fasen skulle enbart tvåtedjedelar diskutera med föräldrarna. Överlag diskuterades det även mindre med olika parter i denna fas. Fyra socialarbetare hade även lämnat frågan obesvarad. I tredje fasen skulle alla tolv socialarbetare diskutera med föräldrarna och

tvåtedjedelar med det egna teamet/arbetsgruppen. En tredjedel skulle diskutera med ledande socialarbetaren och med någon annan. Kollegan och någon annan organisation valdes som diskussionspart av hälften av socialarbetarna. Vid båda fiktiva klientfallen svarade så gott som alla socialarbetare att de skulle diskutera med föräldrarna. Med andra ord var detta en likhet mellan dessa två klientfall. De som svarade att de skulle diskutera med någon annan organisation eller någon annan nämnde de parter som är uppställda i Tabell 4 (se Bilaga 1, Tabell 4).

5.2.3 Med vem skulle socialarbetarna samarbeta?

Jag fortsatte min analys med att undersöka frågan om socialarbetarna skulle samarbeta med någon och med vem i så fall.

- Skulle du samarbeta med någon?

I detta skede av analysen vill jag ännu kvantifiera svaren på eventuella samarbetspartner och på detta sätt få fram ännu tydligare "mönster". Socialarbetarna kunde på denna fråga välja mellan svarsalternativen "nej" och "ja" och om de svarade "ja" skulle de även nämna vem de skulle samarbeta med. Det var möjligt att ange flera olika samarbetsalternativ. På denna fråga har jag även analyserat (se Bilaga 1, Tabell 5 och 6) hur många socialarbetare som skulle samarbeta med de olika samarbetsparter som nämns i tabellen. Antalen i de två tabellerna om samarbetet är alltså antalet socialarbetare som angett de olika alternativen (se Bilaga 1, Tabell 5 och 6).

Ingen av socialarbetarna svarade att de inte skulle samarbeta med någon vid någon av faserna i vinjetten om Maria. Dock var det en som inte svarade på frågan i första fasen och två som inte svarade på frågan i tredje fasen. Tvåtedjedelar av socialarbetarna skulle i första fasen samarbeta med rådgivningen. Det är i första fasen med andra ord vanligast att samarbeta med dem som anmält sin oro om Maria. Psykiatriska polikliniken och mottagningshemmet Sofia valdes som samarbetspart av ungefär en tredjedel. Hemtjänsten valdes som samarbetspart av en tredjedel. Det var enbart två socialarbetare som skulle samarbeta med mamman och tre med pappan. I andra fasen var det däremot tvåtedjedelar som skulle samarbeta med mamman och lika många som skulle samarbeta med pappan. Rådgivningen valdes i denna fas enbart av en tredjedel. Psykiatriska polikliniken var även i denna fas en populär samarbetspart, men flest socialarbetare valde ändå daghemmet som samarbetspart. Även i sista fasen var daghemmet den populäraste

samarbetsparten. Psykiatriska polikliniken och rådgivningen var lika populära som i andra fasen, men föräldrarnas roll som samarbetspart hade minskat. Enbart dryga en tredjedel av socialarbetarna skulle samarbeta med föräldrarna i sista fasen. Allmänt är det dock anmärkningsvärt att vid varje fas i fallet om Maria är det endast drygt en tredjedel eller till och med färre av socialarbetarna som uppger att de skulle samarbeta med föräldrarna. I andra fasen skulle dock tvåtredjedelar samarbeta med föräldrarna. Det låter något förvånande, eftersom Maria är ett spädbarn och de enda inom familjen man egentligen kunde samarbeta med är föräldrarna. Orsaken till att så få socialarbetare har svarat att de skulle samarbeta med föräldrarna kan därför bero på att de missförstått frågan och kanske till och med ser samarbetet med föräldrarna som en så naturlig del av arbetet att de inte nämner dem som samarbetsparter. Socialarbetarna kanske anser att det är självklart att man samarbetar med föräldrarna i detta fall. Jag märkte samma sak i min kandidatavhandling och därför lade jag till i min vinjettundersökning i praktikforskningen en fråga om barnets/familjens deltagande i samarbetet som jag kommer till senare i detta analyskapitel (se kapitel 5.2.6).

I vinjetten om Nadja var det i första fasen två som inte svarade på frågan, men de tio som svarade skulle alla samarbeta med någon. I andra fasen var det en tredjedel av socialarbetarna som inte svarade på frågan och en som inte skulle samarbeta med någon. I tredje fasen var det två som inte besvarade frågan och två som inte skulle samarbeta med någon, det vill säga tvåtredjedelar som skulle samarbeta med någon. I den första fasen var den vanligaste samarbetsparten skolan/kuratoren. I denna aspekt kan det märkas en likhet med fallet om Maria, eftersom det även där var vanligast att välja den som anmält oron som samarbetspart i första fasen. Nadja/föräldrarna/familjen valdes som samarbetspart i första fasen av tvåtredjedelar av socialarbetarna. I andra fasen valdes skolan/kuratoren enbart av mindre än en tredjedel av socialarbetarna. Nadja/föräldrarna/familjen valdes av en tredjedel. I sista fasen valdes Nadja/föräldrarna/familjen som samarbetspart av fem socialarbetare. Ungdomsstationen valdes som samarbetspart av en tredjedel av socialarbetarna. Överlag var samarbetsparterna mycket färre i fallet om Nadja än i fallet om Maria.

I tabell 7 (se Bilaga 1, Tabell 7) har jag sammanställt antalet samarbetsparter som varje enskild socialarbetare skulle arbeta med vid de olika klientfallen. I denna tabell har jag inte skiljt åt de olika faserna i vinjetterna, utan sett på klientfallen som helheter, genom att addera ihop antalet samarbetsparter i varje fas. Tabellen visar att det långt är så att en socialarbetare jobbar ungefär med lika många samarbetsparter vid båda fallen. En socialarbetare som samarbetar med många olika instanser i ena klientfallet gör det således även i det andra klientfallet medan de som samarbetar med få parter gör det genomgående i båda vinjetterna. Det finns alltså socialarbetare, som till exempel "Socialarbetare 7", som skulle samarbeta med mycket få parter, dvs. med enbart en part vid båda fiktiva klientfallen. Sedan finns det även socialarbetare, som till exempel "Socialarbetare 1" som skulle jobba med ungefär tio samarbetsparter i båda fallen, i Marias fall med till och med 10 samarbetsparter. Från tabellen kan man också se hur de flesta av socialarbetarna har flera samarbetsparter i fallet om Maria än i fallet om Nadja. Några socialarbetare har en tydlig skillnad i samarbetet beroende på fallet. Till exempel "Socialarbetare 10" skulle samarbeta med 12 parter i fallet om Maria, men endast med tre i fallet om Nadja. Tolv samarbetsparter är det högsta antalet samarbetsparter i fallen. Det är även intressant att jämföra "Socialarbetare 7" och "Socialarbetare 10" med varandra, eftersom de har mycket olika syn på samarbetet, speciellt i fallet om Maria. "Socialarbetare 5" var även en som mycket lite samarbetade i båda fallen, i fallet om Nadja skulle socialarbetaren inte samarbeta med någon. För att förtydliga hur samarbetet skiljer sig mellan socialarbetarna, ställde jag även upp i tabellerna (se Bilaga 1, Tabell 8 och 9) hur många socialarbetare som valt ett visst antal samarbetsparter skiljt för varje vinjett och för varje fas i varje vinjett.

Sammanfattningsvis kan man märka att socialarbetarna i störst utsträckning samarbetar med samma instanser/personer och på ett liknande sätt och med samma intensitet i fallet om Maria. I alla faser skulle alla tolv socialarbetare samarbeta med någon. I första faser skulle tvåtredjedelar samarbeta med rådgivningen, i andra faser skulle tvåtredjedelar samarbeta med föräldrarna och i sista faser skulle över tvåtredjedelar av socialarbetarna samarbeta med daghemmet. Samarbetet är relativt likadant bland socialarbetarna även i fallet om Nadja. Samarbetsparterna var dock betydligt färre i fallet om Nadja i varje skede av vinjetten. Relativt stark konsensus bland socialarbetarna råder i fallet om Nadja i första faser där över tvåtredjedelar av socialarbetarna

skulle samarbeta med skolan/kuratoren. Även tvåtredjedelar av socialarbetarna skulle välja Nadja/föräldrarna som samarbetspart i andra och tredje fasen.

5.2.4 Var och hur ofta skulle samarbetet ske?

- Om du skulle samarbeta med någon, var skulle ni träffas med de olika samarbetsparterna?
- Hur ofta skulle ni träffas?

För att få en mer detaljerad bild av samarbetet hade jag lagt även ovanstående frågor i vinjettformuläret efter varje fas vid båda fallen. I fallet om Maria var hemma hos familjen det vanligaste svarsalternativet i varje fas. Daghemmet valdes i fas två och tre av lite över en tredjedel av socialarbetarna. Frågan om hur ofta man skulle ses hade största delen lämnat obesvarad i varje fas. Det handlade dock bland de som svarat om några gånger i månaden. I fallet om Nadja skulle en tredjedel träffas i skolan i första fasen av vinjetten. Drygt en tredjedel valde även att träffas hemma hos familjen eller där det passar familjen bäst. I andra fasen var det över tvåtredjedelar som hade lämnat frågan obesvarad. De som svarat skulle träffas i skolan, hemma, på barnskyddsbyrån eller där Nadja har andra egna möten. I tredje fasen var det över en tredjedel som inte besvarat frågan, men de som svarat på frågan skulle träffas på barnskyddsbyrån, på Ungdomsstationen eller hemma hos familjen. Angående frågan om hur ofta man skulle träffas var det tyvärr så gott som alla som hade lämnat den obesvarad.

5.2.5 Viktigaste samarbetsparten

- Om du samarbetar, vem skulle vara den viktigaste samarbetsparten?
- Hur skulle samarbetet se ut med denna part?

Jag började med att analysera fallet om "Maria":

Fas 1: Tre socialarbetare svarade inte på denna fråga. De fyra socialarbetare som svarade att Sofia var deras viktigaste samarbetsparter berättade att samarbetet skulle bestå av telefonkontakt varje vecka samt gemensamma träffar två till fyragånger i månaden. En annan sade om detta samarbete enbart att han/hon tror på att det fungerar. En annan beskrev det som att delta i gemensamma möten och en annan tillade att under dessa gemensamma möten skulle man följa upp klientens situation och utvärdera (samma skulle även ske med psykiatriska polikliniken). De två som valt

hemtjänsten som den viktigaste samarbetsparten skulle göra ett gemensamt hembesök och följa med situationen, samt ha ett nätverksmöte där man bestämmer målen för arbetet och sedan om det i fortsättningen uppstår problem vid hemtjänstens arbete skulle man vara i telefonkontakt. Om mamman är hemma från sjukhuset skulle en av socialarbetarna vara i kontakt med rådgivningens hälsovårdare samt psykolog. Den ena socialarbetaren som ansåg att pappan var den viktigaste samarbetsparten skulle berätta för den utländska pappan om det finska barnskyddet och den oro man har om Maria. Socialarbetaren skulle även ta reda på pappans situation och förhållanden samt stödja pappan i föräldraskapet. En socialarbetare valde även psykiatriska polikliniken som den viktigaste, men beskrev inte samarbetet noggrannare. Tre socialarbetare hade inte besvarat frågan i denna fas.

Fas 2: De sex socialarbetarna som valt föräldrarna/pappan som sina viktigaste samarbetsparter skulle diskutera barnets situation, föräldrarnas krafter och ork, barnets utveckling, men mammans psykiska hälsa kan vara en utmaning till att få ett konfidentiellt förhållande mellan mamman och socialarbetaren. Med familjearbetet skulle socialarbetaren arbeta tillsammans och fundera på familjearbetets mål samt bestämma hembesök. De tre socialarbetare som valt daghemmet som den viktigaste samarbetsparten skulle vara i telefonkontakt samt ordna möten på daghemmet. Man skulle även med täta mellanrum följa med situationen samt ordna nätverksmöten. Sofia och hemtjänsten valdes även som de viktigaste samarbetsparterna. Fem socialarbetare hade inte besvarat frågan i denna fas.

Fas 3: Den socialarbetare som valt familjrådgivningen som den viktigaste samarbetsparten anser att samarbetet skulle se bra ut och man skulle sätta gemensamma mål tillsammans med föräldrarna. De två som valt familjearbetet beskrev att samarbetet skulle handla om att vara med på möten och kanske ordna familjerådslag (fi. läheisneuvonpito), där man skulle få reda på nätverket samt resurserna. De två som valt daghemmet skulle samarbeta genom att ha möten, hålla telefonkontakt och på detta sätt följa barnets situation. Den socialarbetare som ansåg att pappan var den viktigaste samarbetsparten skulle diskutera med honom om han verkligen är färdig att fara från landet i en situation som denna. Familjen, föräldrarnas och familjrådgivning nämndes också som de viktigaste samarbetsparterna. Fem socialarbetare svarade inte på frågan i denna fas.

Analysen av ovanstående frågor vid fallet om "Nadja":

Fas 1: I denna fas var det fyra socialarbetare som inte besvarade denna fråga. De tre som valde skolan/kuratorn som den viktigaste samarbetsparten beskrev att samarbetet skulle ske i form av möten på skolan. En sa även att om klientskapet i barnskyddet inte längre fortsätter skulle kuratorn fortsätta arbeta med flickan och familjen. Den socialarbetare som valde Ungdomsstationen som den viktigaste samarbetsparten beskrev att samarbetet skulle innehålla möten på Ungdomsstationen med både föräldrarna och Nadja, samt att situationen skulle följas upp med gemensamma möten på vilka man även skulle bestämma om fortsättningen. De som valde att arbeta med familjen, skulle träffa familjen.

Fas 2: De tre socialarbetare som valde familjen som sin viktigaste samarbetspart säger att samarbetet skulle bestå av mycket kontakt samt gemensamma och individuella möten. Den som valde Tyttöjen talo som sin viktigaste samarbetspart säger att samarbetet skulle innehålla vägledning till grupper och gemensamma möten. Den som valde skolan/kuratorn som sin viktigaste samarbetspart skulle ha gemensamma möten på skolan med familjen, kuratorn och läraren. Psykiatrisk poliklinik för unga, samt Itäluotsi valdes också, men samarbetet beskrevs inte. I denna fas var det hälften av socialarbetarna som inte besvarade denna fråga.

Fas 3: De tre socialarbetare som valde Ungdomsstationen som den viktigaste samarbetsparten säger att samarbetet skulle innehålla gemensamma möten, värdering av rusmedelsanvändningen (fi. päihdearvio) och fortsatt vård samt uppföljningsmöten. Nadja och familjen valdes av tre socialarbetare som den viktigaste samarbetsparten, men ingen av dem beskrev samarbetet. Fem socialarbetare besvarade inte frågan och en valde en möjlig anstalt som den viktigaste samarbetsparten, men beskrev inte heller samarbetet desto mera.

5.2.6 Barnets/familjens delaktighet

- Skulle du ta barnet/familjen med i samarbetet?

Vid denna fråga kunde man välja mellan svarsalternativen "nej" och "ja". Om man svarade "ja" kunde man även beskriva på vilket sett barnet/familjen skulle vara med i samarbetet. Jag börjar med att analysera fallet om Maria.

Fas 1: I första fasen skulle en socialarbetare inte ta med barnet/familjen i samarbetet. En socialarbetare lämnade frågan obesvarad. Med andra ord skulle tio socialarbetare ha barnet/familjen med i samarbetet. Tre socialarbetare svarade att de skulle ha familjen med på de gemensamma mötena. En svarade också att han/hon skulle ordna möten hemma. Två svarade att familjen skulle vara med i allt. En skrev också att inte kan man ju arbeta med barnet/familjen utan att de är med. De andra beskrev att de skulle ta pappan med samt undersöka mammans stödjande nätverk.

Fas 2: I andra fasen var det fortfarande en som inte skulle ta barnet/familjen med i samarbetet. Elva socialarbetare av tolv skulle ta barnet/familjen med i samarbetet i denna fas. Tre socialarbetare svarade att familjen skulle vara med i allt, hur annars kan man arbeta med familjen på ett bra sätt. Sju socialarbetare sade att de skulle träffa föräldrarna, enskilt eller ha dem med på gemensamma möten. En beskrev samarbetet ännu noggrannare och sade att med mamman skulle han/hon diskutera och ta hand om mammans psykiska hälsa och ork och med pappan skulle det handla om att få pappan med i skötandet av barnet.

Fas 3: I tredje fasen var det, som i de tidigare faserna, en socialarbetare som inte skulle ta barnet/familjen med i samarbetet. Tre socialarbetare hade lämnat frågan obesvarad. Den som inte skulle ta barnet/familjen med i samarbetet förklarade sig att han/hon enbart skulle ta med mamman i samarbetet på grund av barnets unga ålder. Av dem som skulle ta barnet/familjen med i samarbetet svarade en att barnet/familjen skulle vara med i allt, tre svarade att de skulle vara med på gemensamma möten, en svarade att han/hon skulle göra hembesök och en att de skulle vara med i diskussioner om familjen mående och dylikt.

Analysen av ovanstående frågor i fallet "Nadja":

Fas 1: Två socialarbetare hade lämnat frågan obesvarad i första fasen. De tio som svarat skulle alla ta barnet/familjen med i samarbetet. Tre av socialarbetarna skulle ha gemensamma och enskilda möten med de olika familjemedlemmarna. Två socialarbetare skulle ha familjen med i allt. Annat som nämndes var att familjen skulle vara med i nätverken, med på möten, man skulle göra hembesök, man skulle ordna möten med Nadja samt möten med Nadja och pojkvännen.

Fas 2: I den andra fasen var det till och med fem socialarbetare som inte svarat på frågan. Alla de sju som svarade skulle däremot ta barnet/familjen med i samarbetet. Även här skulle det handla om gemensamma och enskilda klientmöten, samt nätverksmöten och andra möten.

Fas 3: I den tredje fasen var det två som inte besvarat frågan. Alla de tio socialarbetare som hade besvarat frågan skulle ta barnet/familjen med i samarbetet. Även i sista fasen skulle det handla om gemensamma och enskilda klientmöten. Två socialarbetare svarade även igen att familjen skulle vara med i allt.

5.2.7 Arbetet med fallen

Min analys fortsätter med frågan om hur socialarbetarna skulle arbeta med fallen. Jag kommer först att analysera frågan i fallet om Maria och sedan i fallet om Nadja.

- Hur skulle du arbeta med fallet? *(Berätta gärna detaljerat)*

Vid fallet om "Maria":

Fas 1: Tre socialarbetare hade lämnat frågan obesvarad. Socialarbetarna beskrev att de skulle kartlägga mammans mående och växelverkan mellan mamman och barnet. En socialarbetare skulle även diskutera med föräldrarna, arbeta med hemtjänsten, skicka mamman och barnet till Sofia vuorovaikutusyksikkö och ordna familjerådslag, för att få stödjande nätverket med. En annan hade ganska lika tankar, familjen skulle bli klient på Sofia och sedan skulle även familjearbete göras med familjen och om mamman inte har tillräckligt med motivation för detta skulle familjerehabilitering eller placering bli aktuellt. En socialarbetare skulle arbeta med närstående nätverket, träffa mamman samt koncentrera sig på växelverkan mellan mamman och barnet. Även en till socialarbetare talade om mottagningshemmet Sofia, där klienterna skulle gå varje vecka. Samma socialarbetare skulle även träffa familjen på byrån 2-3 gånger i månaden. Samtidigt skulle mamman ha sin regelbundna kontakt på psykiatriska polikliniken och med dem skulle socialarbetaren ha telefonkontakt och gemensamma möten. En socialarbetare skulle tala med mamman och fråga vad hon önskar sig och skulle även ta i beaktande pappans synvinkel.

Fas 2: Två socialarbetare hade lämnat frågan obesvarad i denna fas. Fem socialarbetare skulle aktivera pappan. Fem socialarbetare skulle även se till att mamman får psykisk vård. Tre stycken skulle diskutera med mamman. En nämnde att mammans krafter och möjligheter borde

kartläggas. Tre socialarbetare skulle börja familjearbete med familjen och två socialarbetare skulle erbjuda hemtjänst. Det nämndes också att Maria skall fortsätta gå på daghem och att nätverksmöten skulle vara bra att ordna. Även samtal till mottagningshemmet Sofia skulle ringas och hembesök skulle göras.

Fas 3: I denna fas var det till och med fem stycken socialarbetare som lämnat denna fråga obesvarad. Tre socialarbetare skulle arbeta med daghemmet. Tre socialarbetare skulle arbeta med fallet med hjälp av möten och diskussioner. Två socialarbetare ansåg att psykiatriska polikliniken var viktig. Två socialarbetare poängterade även pappans roll. Det nämndes också telefonsamtal, arbete med mamman, familjearbete och diskussioner med samarbetsparterna för att följa med mammans mående. En socialarbetare ansåg att om Marias utveckling fortsätter vara bra kunde ansvaret från familjearbete ges till daghemmet.

Vid fallet om "Nadja":

Fas 1: Fyra socialarbetare svarade inte på denna fråga. Tre socialarbetare svarade att de skulle träffa familjen. En socialarbetare svarade att det skulle handla om att motivera till klientskap på Ungdomsstationen samt att det skulle diskuteras med föräldrarna om föräldrars ansvar och roll i en 14-åringars liv. Samma socialarbetare skulle diskutera med Nadja om vad en flicka i hennes ålder kan och får göra. En socialarbetare ansåg att föräldrarna måste ta hand om skolgången. En socialarbetare skulle diskutera med skolan samt familjen. Med familjen skulle det diskuteras både enskilt och tillsammans. En socialarbetare skulle kartlägga situationen med olika instanser och skicka Nadja på rusmedelsutvärdering till Ungdomsstationen. Samma socialarbetare skulle troligen sluta barnskyddsarbetet om arbetet med Ungdomsstationen och skolan skulle börja fungera.

Fas 2: Sju socialarbetare hade lämnat frågan obesvarad i denna fas. En av de socialarbetare som svarat på frågan skulle skicka Nadja till Itäluotsi och samtidigt försöka arbeta med mammans och Nadjas förhållande med hjälp av barnskyddets familjearbete och familjerådgivning. En socialarbetare svarade att arbetet skulle innehålla diskussion och närvaro på gemensamma möten med Itäluotsi. Flera skrev även att de skulle diskutera med familjen och Nadja.

Fas 3: Två socialarbetare besvarade inte denna fråga. Fem socialarbetare skulle ordna klientmöten med familjen. Tre socialarbetare skulle ha samarbete med Ungdomsstationen. Andra nämnde

samarbete med familjerådgivningen och Itäluotsi. Någon nämnde också placering och öppenvård. En socialarbetare talade också om nätverksmöten.

5.2.8 Stödåtgärder

Min analys kommer att avslutas med frågan om stödåtgärder.

- Hurdana åtgärder (olika stödåtgärder/omhändertagande) tycker du att skulle vara passande och varför?

Vid fallet om "Maria":

Fas 1: I denna fas var det en socialarbetare som inte svarade på frågan. Nio socialarbetare skulle erbjuda mottagningshemmet Sofias tjänster. Sex stycken socialarbetare valde att göra familjen till hemtjänstens klienter. Fyra socialarbetare ansåg att mamman behöver psykiatriska poliklinikens hjälp. Tre socialarbetare skulle skicka familjen till ett mödrahem. Det nämndes också familjerådslag, familjerehabilitering, rådgivning och sjukhusperiod för mamman och i detta fall skulle barnet bo hos pappan eller släktingar eller möjligen placeras i en krisfamilj. En socialarbetare ansåg även att det är viktigt att försäkra familjens ekonomiska situation och en annan ansåg att mamman och barnet inte kan åka hem utan stöd, därför skulle placering i enheten för växelverkan kunna vara en bra idé. En socialarbetare nämnde också placering ifall mamman inte deltar i arbetet.

Fas 2: Två socialarbetare hade lämnat frågan obesvarad. Fyra stycken socialarbetare skulle erbjuda familjearbete. Detta motiverades med att det skulle stödja mamman. Två socialarbetare ansåg att mammans vård på psykiatriska polikliniken är viktig, eftersom man där kan undersöka mammans mående. Två socialarbetare skulle erbjuda hemtjänstens tjänster, eftersom det skulle hjälpa familjens vardag. Två socialarbetare nämnde även familjerehabilitering och detta på grund av att familjen där skulle få en dagsrytm och både växelverkan och pappans roll skulle bearbetas där. Två socialarbetare ansåg även att daghemmet var en viktig tjänst. Det nämndes också mottagningshemmet Sofia, närstående personerna och kontakt till de olika vårdinstanserna.

Fas 3: Vid denna fas av vinjetten var det till och med åtta stycken socialarbetare som inte svarade på denna fråga. De socialarbetare som svarade på frågan nämnde att mammans psykiatriska

kontakt borde förstärkas och mammans mentala tillstånd evalueras. Samtidigt borde växelverkan mellan mamman och barnet förstärkas och evalueras under en familjeplacering. Någon nämnde också att arbetet med fallet skulle fortsätta som tidigare, det vill säga psykiatriska polikliniken, daghemmet och barnskyddets familjearbete skulle vara inblandade. En annan socialarbetare tyckte likadant med familjearbetets fortsättning, regelbunden dagvård och mammans egen vård men nämnde ytterligare att pappans situation måste utredas samt om någon släkting kunde sköta om Maria ibland, eftersom en stödfamilj inte är möjlig på grund av att Maria är så liten. En annan socialarbetare nämnde också mammans vårdkontakt och att stöd från familjens närstående nätverk borde hittas. Samma socialarbetare nämnde även familjerådgivningen.

Vid fallet om "Nadja":

Fas 1: I denna fas var det fem stycken som inte svarade på frågan. Fyra skulle erbjuda Ungdomsstationen, tre Itäluotsi, två skulle erbjuda familjearbete och två kuratorn. Familjerådgivning, socialhandledare, Tyttöjen talo, skolläkare och ungdomars krismottagning nämndes också. Ingen av socialarbetarna hade dock beskrivit detta desto mera eller förklarat hur arbetet skulle se ut.

Fas 2: I denna fas var det tvåtredjedelar av socialarbetarna som inte hade besvarat frågan. Familjerådgivning, familjearbete, Itäluotsi och stödundervisning nämndes, men inte heller i denna fas hade en enda socialarbetare motiverat sina val eller beskrivit arbetet.

Fas 3: En socialarbetare besvarade inte denna fråga i tredje fasen. Fem socialarbetare skulle vara i kontakt med Ungdomsstationen och en med familjearbete. Inte heller i denna fas fanns det motiveringar för valen.

6. Diskussion

Då man talar om socialarbetare och om det råder någon konsensus i hur de arbetar uppstår frågan om det är nödvändigt att socialarbetare jobbar på samma sätt? Behöver konsensus finnas? Om alla socialarbetare skulle jobba likadant och följa någon slags färdig manual, skulle socialarbetare då behöva ha en magisterutbildning? Man kan väl inte säga vad som är det rätta sättet att arbeta och att det bara finns ett rätt sätt. Det är inte heller enbart socialarbetarna som är olika, utan även

klienterna. Alla klienter är unika, fastän de har liknande problem och liknande livssituation. Därför kan man väl inte heller jobba med alla klienter på samma sätt. Å andra sidan har åtminstone en del forskare och socialarbetare påtalat behovet av vissa gemensamma handlingsmodeller, eftersom en avsaknad av enhetliga bedömningar i socialt arbete (vad bedöms vara ett "problem", och hur man jobbar med det) kan leda till att klienter bemöts mycket godtyckligt och att den service de erhåller varierar på ett orättvist och ojämnt sätt.

Jag var intresserad av att se om det fanns någon konsensus i socialarbetarnas svar om myndighetssamarbete och hur samarbetet såg ut vid de olika konstruerade klientfallen. Man kan säga att en konsensus i att diskutera klientfallen och att samarbeta med dem fanns vid varje klientfall, eftersom så gott som alla socialarbetare vid varje fall skulle samarbeta med någon annan instans. Det fanns vissa faser vid vinjetterna där det var någon socialarbetare som inte skulle samarbeta med någon, men i allmänhet var samarbetet en relativt naturlig del av socialarbetarens arbete. Ser man dock närmare på resultaten, förefaller det som om socialarbetarna skulle ha relativt olika uppfattning om samarbetsparter och – former. Nedan diskuterar jag mina resultat närmare.

6.1 Att diskutera sina klientfall

Om man ser på resultaten jag fått av den delen av analysen där jag undersöker vem socialarbetarna skulle diskutera med eller om de skulle diskutera med någon (se Bilaga 1, Tabell 1 och 3) kan man se att alla socialarbetare skulle diskutera med någon vid båda fallen och i varje fas av vinjetterna. Att diskutera fallen med någon betyder ju att man överväger samarbete, det vill säga det är en viss form av konsultation. Konsultation i sig är förstås redan en form av samarbete. Vid fallet om Maria var den andra fasen den då socialarbetarna mest skulle diskutera fallet med någon. Vid båda fallen skulle socialarbetarna i varje fas diskutera mera med föräldrarna än med myndigheterna. I Nadjas fall handlade samarbetet med föräldrarna mycket om uppfostring och om att sätta ordentliga gränser för Nadja. Det var även vanligare att diskutera med den ledande socialarbetaren i Marias fall än i Nadjas. Hälften av socialarbetarna valde även att i första fasen i båda vinjetterna diskutera med den part som anmält sin oro för barnet.

Man kan även fråga sig varför det är relevant att fråga socialarbetarna, som svarade på vinjettundersökningen, vem de skulle diskutera fallen med. Jag anser att det är intressant och relevant att fråga dem det, eftersom man ofta kan ha en sådan bild av socialt arbete att det är mycket individuellt. Med det menar jag att socialarbetarna ofta arbetar ensamma med klientfallen och har enbart sina egna bedömningar att utgå ifrån. Det sociala arbetet i till exempel England ser ganska långt ut på detta sätt. I Finland är man istället på de flesta socialbyråer vana vid att man har ett team eller en kollega man kan samarbeta med. Detta är förstås inte självklart och därför är det intressant att se om socialarbetarna enbart jobbar individuellt eller om man diskuterar sina klientfall med någon annan och kanske till och med samarbetar med någon annan.

6.2 Om samarbetsparterna

Jag vill även diskutera själva samarbetsparterna som socialarbetarna valde att samarbeta med (se Bilaga 1, Tabell 5-9). I Marias fall fanns de mera samarbetsparter än i fallet om Nadja. Rådgivningen valdes av de flesta socialarbetarna som samarbetspart i första fasen, föräldrarna och daghemmet i det andra och daghemmet i det tredje. Dock finns det inte en särskilt tydlig konsensus i samarbetet i fallet "Maria", eftersom socialarbetarna uppgivit relativt olika samarbetsparter. Men till exempel psykiatriska polikliniken var även en samarbetspart som socialarbetarna var ganska ense om. I Nadjas fall finns det ännu mindre konsensus gällande svaren. I första fasen är socialarbetarna dock av mycket samma åsikt. I den sistnämnda fasen är de mest av samma åsikt om man tar båda vinjetterna i beaktande.

Intressant är det att märka skillnaden mellan antalet samarbetsparter i de två fallen.

Socialarbetarna skulle sammanlagt samarbeta mest med myndigheter i Marias fall. Vad kan det bero på att socialarbetarna anser att samarbete i Marias fall är så viktigt? En orsak kan vara att Maria anses behöva mera stöd på grund av att hon endast har en ung ensamstående mamma som uppfostrar henne. I Nadjas fall är båda föräldrarna aktiva och närvarande. Den ensamstående mamman anses troligen också behöva mycket utomstående hjälp av olika instanser, eftersom hon inte har något nätverk runt sig som skulle kunna stöda och hjälpa henne. Det att mamman har varit patient inom psykiatrin påverkar säkert även hennes möjlighet att klara sig ensam. Mammans vårdkontakt ansågs därför även vara en nödvändig samarbetspart, åtminstone till konsultation. En

av orsakerna till att socialarbetarna samarbetar med andra myndigheter mera i Marias fall kan även vara den att detta fall innehåller många sådana områden som socialarbetarna inte har specialkunskap om. Eftersom det handlar om ett spädbarn är den medicinska aspekten viktig och på grund av mammans psykiska mående behövs även mentalvårdens kunskap. Marias fall talas det även oftare om placering än i fallet om Nadja där enbart någon socialarbetare nämner det. I Nadjas fall koncentrerade man sig mest på det som Nadja hade problem med i varje enskild fas. Nadjas fall sågs även som ett relativt vanligt barnskyddsfall, med ganska typiskt tonårsbeteende. Fallet om Maria var det fall där ingen av socialarbetarna svarade att de inte skulle samarbeta med någon. Samarbetet i detta fall var oftast ändå enbart konsultation och utbyte av information, men nätverksmöten skulle även ordnas av någon enstaka socialarbetare vid varje fas. Nätverksmöten tyder mera på en form av samverkan. Samarbetet i fallet om Nadja skulle innehålla mera gemensamma möten än i fallet om Maria. Dessa möten skulle ordnas först tillsammans med skolan och senare även med Ungdomsstationen. Man kan säga att samarbetet i Nadjas fall mera handlade om samverkan. En del koordinering uppkom även i Nadjas fall, eftersom ett antal socialarbetare ville flytta över arbetet mera till skolan och Ungdomsstationen och skulle själva följa med att arbetet fungerar som planerat på enstaka möten. Detta resultat kom jag även till i min kandidatavhandling.

Socialarbetarna beskrev ofta sig själva i båda klientfallen som de som skulle ta kontakt med de olika samarbetsparterna och som de som skulle se till att det som bestämts på olika möten faktiskt förverkligas. Jag identifierade alla de olika formerna av de fyra olika slag av myndighetssamarbete det finns enligt Westrin, förutom ett helt integrerat samarbete. Detta kan man väl säga att var ganska förväntat, eftersom det är svårt att få ett integrerat och djupt samarbete då samarbetsparterna arbetar på så olika sätt och använder sig av system som i jämförelse till varandra är mycket annorlunda. Jag ansåg ändå att man kan kalla samarbetet med föräldrarna och det egna teamet integrerat samarbete, på grund av att alla då vet sin uppgift och för att dessa grupper bilda en helhet, där varje medlems insats påverkar. De vanligaste samarbetsformerna var koordinering och konsultation. Konsultationen handlade om att få mera information om barnet och familjen i fråga.

Det intressanta är då man tittar på antalet samarbetsparter socialarbetarna har i de olika fallen (se Bilaga 1, Tabell 7), framträder två motpoler. Det finns en socialarbetare som skulle samarbeta med endast en samarbetspart vid båda klientfallen och sedan finns det en socialarbetare som skulle jobba med närmare tio samarbetsparter i båda klientfallen. Dessa två socialarbeters arbete ser mycket olika ut. Man undrar då hur det är att vara klient hos dessa två socialarbetare, eftersom dessa två socialarbetare helt tydligt sköter sina klienters ärenden och problem på olika sätt. Den ena sätter tyngdpunkten på sitt eget arbete och anser kanske inte att samarbete skulle förbättra arbetet och klientens situation. Den andra igen koncentrerar sig på att ha ett så stort nätverk för klienten som möjligt. Man kan inte säga vilketdera sättet att samarbeta är bättre eller sämre, speciellt inte då man inte vet hur detta påverkar klienten. Detta är något man skulle vara tvungen att undersöka i så fall. Jag funderar dock praktiskt hur detta fungerar. Det måste ju vara mycket tidskrävande att ha tio samarbetsparter. Samarbetet med dessa tio olika samarbetsparter kan dock variera, någon samarbetspart talar man kanske endast i telefon med till exempel. Ändå kan man fundera på att den tid som socialarbetaren själv kan avsätta för att träffa klienten kanske varierar ganska mycket mellan socialarbetare. Jag kan i detta skede ta fram att jag även fick liknande resultat i min kandidatavhandling. I kandidatavhandlingen var samarbetsparterna hos den socialarbetare som hade många samarbetsparter dock ännu fler.

I vinjetten om Nadja skulle socialarbetarna alltså inte samarbeta lika mycket som i vinjetten om Maria. Samarbetsparterna valdes tydligt enligt hurudan situationen var. Då Nadja hade problem i skolan skulle socialarbetarna samarbeta med skolan, då det framkom andra problem nämndes flera olika samarbetsparter och föräldrarna som vanligast samarbetspart och då alkoholen kom med i bilden blev Ungdomsstationen en vanligare samarbetspart. I vinjetten om Nadja nämndes minst samarbetsparter, endast 12 stycken. I Marias fall var siffran 20.

6.3 Etiska aspekter

Relationen mellan etik och kunskap försäkras genom att forskning är bestämt av bland annat etiska normer och värde. Samhällsvetenskaplig forskning har som mål att skapa en bättre värld av villkor och strukturer för vårt samhälleliga och sociala liv. Denna kunskap används också i politiken och dess utformning (Blennberger 2005, 335). Forskning om sociala problem och socialt arbete har

som mål att förbättra villkoren för personer i utsatta situationer, utan att kunskapsbildningen måste utgå från dessa personers perspektiv (Blennberger 2005, 336).

Inom all forskning, även i praktikforskning, måste man se till att forskningen är så etisk som möjligt. En av de etiska aspekterna är informerat samtycke (Blennberger 2005, 336). Alla de tolv socialarbetare som deltog i vinjettundersökningen, deltog frivilligt. De behövde inte utge sina namn och jag såg dem aldrig personligen. Det enda jag vet av dem är att de arbetar inom öppenvårdsteamerna på barnskyddsbyrån i Östra centrum. Jag hade i slutet av vinjettundersökningen (se Bilaga 3), en förfrågan om bakgrundsinformation. Denna kunde socialarbetarna välja att svara på eller lämna obesvarad. De flesta besvarade den. Denna information bestod av informantens ålder, utbildning, hur länge informanten arbetat inom barnskydd och hur länge informanten arbetat på barnskyddsbyrån i Östra centrum. Om man skulle känna dessa personer, kunde man från bakgrundsinformationen i alla fall till en viss mån kunna räkna ut vem som är vem, men jag kunde inte det. Jag tittade inte heller så noggrant på bakgrundsinformationen, utan mera allmänt vad åldern bland informanterna var och dylikt. Informanterna i vinjettundersökningen kan inte igenkännas. Jag kallar dem enbart för "socialarbetare" och då jag ställt upp dem i en tabell har jag slumpmässigt valt ut ordningsnummer för dem. Överlag är inte heller den forskning jag utfört värst etiskt laddad. Frågorna är inte personliga, utan handlar på en mycket allmän nivå om socialarbetares arbetssätt inom barnskyddet och med andra myndigheter. De etiska aspekterna får mera tyngd då informanterna till exempel är klienter.

Jag vill även här nämna att jag inte använde mig desto mer av bakgrundsinformationen i själva analysen av vinjettundersökningen, eftersom många på arbetsplatsen var rädda för att de i så fall skulle handla om frågor om socialarbetarbehörighet och icke-behörighet. Jag kommer dock när jag presenterar min praktikforskning för arbetsplatsen låta dem fundera över detta och om de tror att dessa aspekter kunde påverka myndighetssamarbetet.

6.4 Tankar kring praktikforskningsprocessen

Allt började från att jag tog kontakt med min gamla arbetsplats och frågade dem om de skulle vara intresserade av att jag skulle komma dit och göra en praktikforskning om myndighetssamarbete inom barnskydd. Min praktikforskning var inte ett beställningsarbete, utan jag hade en idé om vad jag ville forska i och hur jag skulle göra det. Jag skickade med samma min kandidatavhandling till dem så att de tydligare kunde se vad det var jag skulle komma dit och göra. De var mycket intresserade och ville gärna ha mig dit. Till praktikforskning hör ju att man samtidigt bekantar sig med den arbetsplats man forskar på. Jag har som sagt arbetat där tidigare så jag känner igen platsen och hur de arbetar, men bekantade mig ändå med de förändringar som skett där. Praktikforskningen sker i växelverkan med arbetsplatsen och denna växelverkan fanns redan vid planeringen av forskningen. Jag var på arbetsplatsen ett par gånger under hösten 2012 och i februari 2013 och då diskuterade vi min praktikforskning både på praktiskt plan samt på ett djupare plan, det vill säga vad den skulle betyda för arbetsplatsen. I slutet av februari presenterade jag mig även på ett praxismöte de hade på byrån och jag presenterade även min forskning på ett annat möte, där den sedan diskuterades och jag fick mycket feedback och idéer. Det var till exempel arbetsplatsens önskemål att jag fokuserar på socialarbetarna i öppenvårdsteamet, eftersom dessa team är lättare att jämföra med varandra än öppenvårdsteamet och mottagningsteamet. Jag var under hela processens gång i kontakt med min handledare på arbetsplatsen. Min forskning skulle inte ha lyckats om inte min handledare på arbetsplatsen också skulle ha varit aktiv. Hon var den som delade ut vinjettundersökningen och som såg till att jag fick alla de tolv svar jag behövde. Även efter praktikforskningen har hon varit till hjälp vid insamlingen av mitt pro gradu material. Jag anser ändå att det är jag själv som har fått bestämma hur jag gör. Positionerna har därför inte på sätt och vis varit så tydliga, utan jag anser att jag med arbetsplatsen har varit på samma nivå. Fastän jag hade min idé om hur jag skall utföra praktikforskningen och pro gradu avhandlingen har jag fått råd och hjälp av arbetsplatsen. Man märker att den plats jag gjort min praktikforskning på är mycket van med studeranden och jag är faktiskt inte den första som utför praktikforskning där. Jag tror att detta är en av orsakerna till att jag känt att jag har haft deras stöd under hela praktikforskningsprocessen.

Det som har varit det svåraste i denna forskning, är att jag som forskare inte har fått glömma att det handlar om praktikforskning. Det har varit krävande att komma ihåg att få in

praktikforskningsdelen i forskningen och i denna rapport. Det som har varit allra jobbigast i praktikforskningsprocessen har varit forskningslov. Jag gjorde min forskningsplan så snabbt som möjligt färdigt och fick den även godkänd av universitetet i början av mars. Jag skickade sedan genast den femte mars iväg ansökan om forskningslov till Helsingfors stad, men fastän jag var i kontakt med dem ett par gånger och förklarade till dem att jag borde få mitt forskningslov så snabbt som möjligt, så fick jag forskningslov först i slutet av april. Forskningslovs processen räckte nästan två månader. På grund av detta höll inte den tidtabell jag planerat. Praktikforskningen fick jag ändå utfört under våren 2013, vilket var bra.

De resultat jag fått i min praktikforskning kommer jag att presentera för arbetsplatsen i december. Vi har inte diskuterat desto mera med arbetsplatsen hur resultaten kommer att användas, men allt detta kommer att diskuteras i december efter att jag presenterat praktikforskningen. Jag hoppas på att så många som möjligt deltar den eftermiddagen då jag presenterar min praktikforskning, så att vi får igång en bra diskussion kring ämnet. Jag ger inga lösningar i denna praktikforskning, utan vill mera väcka tankar och ge förslag på sådant som de kanske kunde utvecklas. Det viktigaste enligt min åsikt är att socialarbetarna uppmärksammas av det jag forskar om. Min rapport har jag skrivit på svenska, men jag kommer att presentera resultaten på finska på arbetsplatsen. Jag är även färdig att skriva något kortare sammandrag på finska om arbetsplatsen så önskar. Abstraktet finns förstås redan även på finska.

Jag är mycket nöjd med hur min praktikforskningsperiod varit och hur min praktikforskningsrapport blivit. Jag har fått utföra den vinjettundersökning jag ville utföra och fick enligt mig intressanta resultat, liknande som jag fick i min kandidatavhandling. Jag hoppas förstås att även arbetsplatsen ser resultaten som intressanta och att de kan ha någon nytta av dem. Fastän de inte skulle använda resultaten till något, så får de i alla fall en helhetsbild av hur myndighetssamarbetet sköts av öppenvårdsteamerna på deras byrå. Under praktikforskningsprocessen var jag nöjd med att inte fysiskt behöva vara på plats på barnskyddsbyrån. På grund av att jag inte har hamnat vara fysiskt på praktikforskningsplatsen hela tiden har jag även kunnat koncentrera mig på annat skolarbete under praktikforskningsprocessen. Det har dock ändå varit viktigt att regelbundet fara till praktikforskningsplatsen och att hela tiden

vara i kontakt med dem per telefon och e-post. Jag måste även nämna att jag fått mycket hjälp av min pro gradu handledare, Helena Blomberg-Kroll, vid utformningen av vinjettformuläret och min fortsatta forskning. Detta har varit mycket viktigt för mig, eftersom jag på detta sätt har kunnat se till att jag hålls på rätt spår och får de resultat jag behöver för praktikforskningen samt min pro gradu avhandling. Det som jag dock är missnöjd med är att en del frågor i vinjettformuläret var mycket knappt besvarade. Jag har överlag lärt mig en hel del. En av de viktigaste sakerna jag lärt mig är att hur man än planerar så behöver det inte gå som man planerat, eftersom allt inte beror på en själv, utan det finns mycket sådant man inte själv kan påverka på. Detta lärde jag mig då jag väntade på mitt forskningslov. Jag har även lärt mig att man inte skall vara rädd att fråga om hjälp eller rädd för att föra fram sina åsikter. Att göra en forskning låter som något mycket stort och något som man kanske som studerande tänker att man inte klarar av. Det har därför varit mycket bra att få utföra en egen forskning och märka att det inte är så stort och skrämmande som man kanske tänkt sig. Jag anser att praktikforskningen har varit en bra övning inför pro gradu avhandlingen och möjligen någon framtida forskning.

6.5 Avslutning

Resultaten om hur tydlig och stark konsensus som råder mellan socialarbetarna då det gäller att samarbeta, beror på vilken tabell man tittar på (se Bilaga 1). Konsensusen varierar också beroende på vilket klientfall det är frågan om. Avslutningsvis kan man på basis av min analys och mina resultat säga att en tydlig konsensus inte finns bland socialarbetarna i de fiktiva klientfallen. Man kan dock inte säga att det inte finns någon som helst konsensus bland socialarbetarna, men konsensusen är mera bunden till vissa skeden av vinjetterna. Men i samtliga vinjetter kommer det fram att myndighetssamarbetet ses som något viktigt och att myndighetssamarbete är en tydlig del av det sociala arbetet inom barnskyddet. Samarbetet kan dock se mycket olika ut bland socialarbetare, även om de arbetar på samma barnskyddsbyrå.

Beträffande trovärdigheten i min praktikforskning kan man anta att kryssfrågorna i vinjetterna, där respondenterna (socialarbetarna) fick välja mellan färdiga alternativ är så att säga mera trovärdiga indikatorer på "konsensus" i bedömningar än de öppna frågorna, där socialarbetarna själva fick skriva svar på frågorna. Om vinjettundersökningars reliabilitet och validitet kan man läsa mera om

i metodkapitlet. I frågorna om öppna svarsalternativ fanns det nämligen skillnader i socialarbetarnas svar i den bemärkelse att en del svarade mycket noggrant på frågorna och beskrev detaljerat hur de skulle gå till väga, medan några enbart svarade med enstaka ord eller inte alls. Jag förstod av min handledare på arbetsplatsen att socialarbetarna hade ansett att vinjetten var mycket tidskrävande att svara på. Detta kunde ha resulterat i att vissa socialarbetare besvarat de öppna svarsalternativen relativt knapphändigt. Om jag jämför med den vinjettundersökningen jag analyserade i min kandidatavhandling, fanns det mycket färre tomma svar, fastän vinjettundersökningen innehöll ännu ett tredje fiktivt klientfall. Allt som allt tror jag ändå att jag fått en realistisk bild av de tankar socialarbetarna på Östra centrum's barnskyddsbyrå har kring myndighetssamarbete.

Källförteckning

Bardy, M. (toim.). (2009). Lastensuojelun ytimissä. *Helsinki: Terveysten ja hyvinvoinnin laitos.*

Blennberger, E. (2005). Etik i socialpolitik och socialt arbete. *Lund: Studentlitteratur*

Blomqvist, J., & Wallander, L. (2004). Åt var och en vad hon behöver? En vinjettstudie av socialarbetares bedömningar och val av insatser vid missbruksproblem. *Stockholm: Socialtjänstförvaltningen Forsknings- och utvecklingsenheten.*

Glad, J. (2006). Co-operation in a child welfare case: a comparative cross-national vignette study. *European Journal of Social Work* 9 (2), 223–240.

Hantrais, L., & Mangen, S. (1996). Cross-National Research Methods in the Social Sciences. *Continuum International Publishing Group*. Kap. 10 Using the Vignette Method in Cross-Cultural Comparisons by Soydan Haluk.

Jergeby, U., & Soydan, H. (2002). Assessment Processes in Social Work Practice When Children Are at Risk: A Comparative, Cross-National Vignette Study. *Journal of Social Work Research and Evaluation* 3 (2), 127-144.

Jergeby, U. (2007). Att bedöma en social situation – tillämpning an vinjettmetoden. *Stockholm: Nordstedts*. 9.

Meeuwisse, A., Swärd, H., Eliasson-Lappalainen, R., & Jacobsson, K. (Ed.). (2008). *Forskningsmetodik för socialvetare. Stockholm: Natur och Kultur.*

Mustonen, S. (2012). Myndighetssamarbete inom barnskyddet - en vinjettstudie bland socialarbetare. *Svenska Social- och kommunalhögskolan vid Helsingfors universitet.*

Saurama, E., & Julkunen, I. (2009). Lähestymistapana käytäntötutkimus. I Mäntysaari, M., Pohjola, A., & Pösö T. (red.) *Sosiaalityö ja teoria. Jyväskylä: Ps-kustannus*, 293–314.

Skogens, L. (2005). Socialsekreterares bedömningar - finns någon form av konsensus? *Socialvetenskaplig tidskrift nr 4*. 328-344.

Sundell, K., & Egelund, T. (2000). Barnavårdsutredningar. En kunskapsöversikt. *Stockholm: Gothia: Centrum för utvärdering av socialt arbete (CUS), Socialstyr.*

Uusikylä, P. (1994). Lastensuojelun toimeenpanoverkostot. Tutkimus yhteistyön rakenteista ja merkityksestä kuntien lastensuojelutyössä. *Helsinki: Lastensuojelun keskusliitto.*

Willumsen, E. (red.). (2009). Tverrprofesjonelt samarbeid i praksis og utdanning. *Universitetsforlaget*

Bilagor

Bilaga 1: Tabellerna

Bilaga 2: Brev till Östra centrum's barnskyddsbyrå. I brevet presenteras forskningen.

Bilaga 3: Vinjettformuläret

Bilaga 1. Tabellerna

Tabell 1. Olika aktörer som socialarbetarna skulle diskutera fallet "Maria" med.

	Fas 1	Fas 2	Fas 3
Inget svar	1	0	2
Inte diskutera med någon	0	0	0
Kollega/kollegerna	6	7	6
Ledande soc.arb.	8	7	8
Egna teamet/Egna arbetsgruppen	8	8	7
Mamman	11	12	10
Pappan	9	12	10
Någon annan organisation	9	10	7
Någon annan	2	0	0

Tabell 2. Diskussionsparterna i fallet om "Maria".

	Fas 1	Fas 2	Fas 3
Sjukhuset	3	-	-
Rådgivning	6	5	3
Sofia	3	1	-
Hemtjänst	3	2	1
Psykiatriska polikliniken	5	5	6
Psykologen	1	-	-
Ensikoti	1	-	-
Daghemmet	-	8	6
Familjerådgivning	-	1	1
Familjerehabilitering	-	1	-
Familjearbete	-	1	2
Placeringsplatsen (om placerad utanför hemmet)	-	-	1

Tabell 3. Olika aktörer som socialarbetarna skulle diskutera fallet "Nadja" med.

	Fas 1	Fas 2	Fas 3
Inget svar	2	4	0
Inte diskutera med någon	0	0	0
Kollega/kollegerna	7	4	6
Ledande soc.arb.	5	1	4
Egna teamet/Egna arbetsgruppen	7	3	8
Mamman	10	8	12
Pappan	10	8	12
Någon annan organisation	8	4	6
Någon annan	4	0	4

Tabell 4. Diskussionsparterna i fallet om "Nadja".

	Fas 1	Fas 2	Fas 3
Skolan/kuratorn	7	2	2
Ungdomsstationen	2	1	3
Polis	1	-	-
Pojkvännen	2	-	-
Nadja	3	1	3
Psyk.pol. för unga	1	1	1
Familjerådgivning	-	1	1
Familjearbete	-	1	-
Itäluotsi	-	-	1

Tabell 5. Samarbete med olika aktörer i fallet "Maria".

	Fas 1	Fas 2	Fas 3
Sjukhuset	2	-	-
Rådgivningen	8	4	4
Sofia	5	1	-
Familjearbete	1	3	3
Hemtjänst	4	2	1
Mamma	2	8	5
Pappa	3	8	5
Psykiatriska polikliniken	5	6	6
Arbetarna som tidigare arbetat med mamman	1	-	-
Rehabiliteringsplatsen	1	-	-
Arbetspartet	1	-	-
Med de som märkt oron	1	-	-
Daghemmet	-	9	9
Familjerådgivning	-	1	1
Kollega/kollegerna	-	2	4
Ledande soc.arb.	-	3	4
Egna teamet/Egna arbetsgruppen	-	3	3
Arbetsparet	-	1	-
Föräldrarnas stödjande nätverk	-	-	1
Möjlig placeringsplats utanför hemmet	-	-	1

Tabell 6. Samarbete med olika aktörer i fallet "Nadja".

	Fas 1	Fas 2	Fas 3
Skolan/kuratorn	9	3	2
Polis	1	-	-
Familjerådgivning	1	1	1
Ungdomsstationen	2	1	4
Familjearbete	1	1	-
Nadja/föräldrarna/familjen	8	4	5
Pojkvännen	1	-	-
Kollega/arbetspar	2	-	2
Ledande soc.arb.	1	-	1
Itäluotsi	-	2	2
Tyttöjen talo	-	1	1
Egna teamet/arbetsgruppen	-	-	1

Tabell 7. Antal samarbetsparter enligt socialarbetare vid de båda fallen.

	Maria	Nadja
Socialarbetare 1	10	9
Socialarbetare 2	8	4
Socialarbetare 3	4	2
Socialarbetare 4	8	6
Socialarbetare 5	3	0
Socialarbetare 6	9	2
Socialarbetare 7	1	1
Socialarbetare 8	6	4
Socialarbetare 9	4	1
Socialarbetare 10	12	3
Socialarbetare 11	8	5
Socialarbetare 12	6	6

Tabell 8. Antalet samarbetsparter i fallet "Maria".

	Fas 1	Fas 2	Fas 3
0-2 samarbetsparter	3	4	4
3-5 samarbetsparter	9	4	5
6-8 samarbetsparter	0	4	2
9 samarbetsparter	0	0	1

Tabell 9. Antalet samarbetsparter i fallet "Nadja".

	Fas 1	Fas 2	Fas 3
0-1 samarbetsparter	5	7	7
2-3 samarbetsparter	4	5	2
4-5 samarbetsparter	3	0	2
6-8 samarbetsparter	0	0	1

Bilaga 2. Brev

Helsinki 3.3.2013

Hei!

Nimeni on Sonja Mustonen. Olen ollut toimistossanne harjoittelussa keväällä 2011 ja jäin sen jälkeen teille töihin arviointitiimiin kyseiseksi kevääksi. Valmistuin valtiotieteiden kandidaatiksi Svenska Social- och kommunal högskolan:ista keväällä 2012. Jatkoisin syksyllä maisterinopintojani valtiotieteellisessä tiedekunnassa. Pääaineeni on sosiaalityö.

Olen nyt keväällä 2013 tulossa tekemään teidän toimistoonne käytäntötutkimusta. Opintoihimme kuuluu käytäntötutkimuksen teko. Tutkimusaineeni on "Viranomaisyhteistyö lastensuojelussa". Kirjoitin samasta aiheesta myös kandidaattitutkielmani. Suunnitelmissa on tehdä vinjettitutkimus. Tarvitsisin 12 sosiaalityöntekijää, jotka vastaisivat vinjettiin. Vinjetin täyttäminen ei vie paljon aikaa. Vinjetti koostuu kolmesta eri fiktiivisestä asiakastapauksesta, ja jokaisessa tapauksessa on kolme vaihetta. Jokaisen vaiheen jälkeen vastataan kysymyksiin. Vinjettitutkimus on kirjallinen ja suomenkielinen.

Jatkan samasta aiheesta myös pro gradussani. Tämän takia toivoisin saavani myös toimistostanne noin 6-8 sosiaalityöntekijää yksilöhaastatteluun. Nämä yksilöhaastattelut järjestettäisiin myös keväällä 2013, joskus vinjettitutkimuksen jälkeen. Näissä haastatteluissa sosiaalityöntekijä saisi ottaa esille jonkun oikean asiakastapauksen. Tämän jälkeen tarkastelisinme tapausta tarkemmin sosiaalisen verkostokartan avulla, eli kartoittaisimme yhteistyötä kyseisessä tapauksessa. Tämä voisi olla sosiaalityöntekijälle hyödyllistä, varsinkin jos sosiaalityöntekijä on valinnut tapauksen, jossa on ongelmia yhteistyön kanssa.

Näiden yksilöhaastattelujen jälkeen järjestäisin vielä fokusryhmähaastattelun näille noin 6-8 sosiaalityöntekijälle. Tämä tarkoittaisi sitä, että sosiaalityöntekijät yhdessä juttelisivat ja pohtisivat vinjettitutkimusta ja sen tuloksia, sekä keskustelisivat viranomaisyhteistyön hyvistä ja huonoista puolista, milloin yhteistyö sujuu ja milloin ei, sekä mitä voisi kehittää.

Mielestäni tämä on hyvin kiinnostava aihe ja aiheesta puhutaan koko ajan yhä enemmän. Toivoisin, että tutkimukseni toisi toimistolle, sekä myös yksittäisille työntekijöille, jotakin uutta. Näen, että tutkimukseeni osallistumisesta voisi olla hyötyä sosiaalityöntekijän työssä. Tämän takia toivoisin, että niin moni kuin mahdollista olisi halukas osallistumaan tutkimukseeni.

Kiitos ajastanne, ja kiitos jo etukäteen osallistumisestanne tutkimukseeni!

Ystävällisin terveisin

Sonja Mustonen, sonja.mustonen@helsinki.fi, 050-365 7329

Bilaga 3. Vinjettformuläret

Vinjettilomake

Alla on kaksi kertomusta (vinjettiä). Ne kertovat Mariasta ja Nadjasta, joiden oloista saat tietoja. Kumpikin vinjetti on kolmivaiheinen. Tällä menetelmällä, jossa kysymyksiä edeltää vinjetti, tavoitteenani on antaa kaikille vastaajille sama lähtökohta. Vastaa kysymyksiin niin kuin itse sosiaalityöntekijänä työskentelisit kyseisen tapauksen kanssa. Lähtökohtana on, että perheet eivät ole aiemmin tunnettuja toimistossasi. Olen tietoinen siitä, että tapaukset voivat erota niistä, joita olet aiemmin käsitellyt. Kummatkin tapaukset ovat fiktiivisiä. Pyydän Sinua vastaamaan kysymyksiin kronologisessa järjestyksessä, tutustumatta etukäteen seuraaviin vaiheisiin.

VINJETTI nro 1 – Maria

Vaihe 1

Sairaalan sosiaalityöntekijä kertoo kolme viikkoa vanhasta Mariasta. Hän syntyi hieman etuajassa ja painoi 2.100 grammaa. Äiti on 22-vuotias yksinhuoltaja, joka saa toimeentulotukea. Synnytysosastolla on kiinnitetty huomiota siihen, että äiti ei ole yrittänyt luoda kontaktia lapseensa ja hoitaa imetyksen ja muun hoivan konemaisesti. Synnytysosastolla on myös huomattu, että vierailuaikoina äitiä ei ole käynyt tervehtimässä perhettä tai ystäviä. Marian isä, joka on ulkomaalainen opiskelija, on käynyt sairaalassa, vaikka suhde äitiin onkin loppunut pari kuukautta ennen synnytystä. Sairaalan sosiaalityöntekijä kertoo, että äitiä hoidettiin psykiatrisella osastolla noin vuosi sitten harhaluulojen ja ahdistusoireiden takia. Terveystenhoitaja ja psykologi ovat kotikäynnillä todenneet, että äiti on passiivinen ja että häneen on vaikea saada yhteyttä. Maria voi fyysisesti hyvin, mutta hän saattaa itkeä jonkin aikaa, ennen kuin äiti reagoi ja ottaa hänet syliin.

1. Onko edellä mainitun tiedon perusteella sellaisia ongelmia, joihin sosiaalitoimiston pitäisi puuttua? (Valitse vain **yksi** vaihtoehto)

- Ei, kyseessä ei ole ongelmia, jotka vaatisivat sosiaalitoimiston toimia.
- Kyllä, kyseessä on ongelma ja alan työskennellä tapauksen parissa.
- Kyllä, kyseessä on ongelma, joka vaatii välittömiä toimenpiteitä.

Ole hyvä ja perustele vastauksesi.

.....

.....

.....

.....

2. Mihin kiinnität *erityistä* huomiota arvioidessasi tapausta ja miksi?

.....

.....

.....

.....

Jos valitsit, että *et* ota tapausta työn alle, siirry vaiheeseen 2.

3. Kenen tai keiden kanssa keskustelisit tapauksesta tässä vaiheessa? (*Voit valita useamman vaihtoehdon*)

- En kenenkään
- Kollegan/kollegoiden
- Johtavan sosiaalityöntekijän
- Sosiaalitoimiston tiimikokouksen osallistujien
- Äidin
- Isän
- Toisen organisaation asiantuntijan, kenen/keiden

.....

Jonkun muun, kenen/keiden

.....

.....

4. Tekisitkö jonkun kanssa yhteistyötä?

- En
- Kyllä. Kenen/keiden

.....

.....

Jos tekisit yhteistyötä, missä tapaisitte eri yhteistyökumppaneiden kanssa?

.....

.....

Miten usein tapaisitte?

Jos tekisit yhteistyötä, kuka olisi **tärkein** yhteistyökumppani?

.....

Miltä yhteistyö tämän kumppanin kanssa näyttäisi?

Ottaisitko lapsen/perheen mukaan yhteistyöhön?

En

Kyllä.

Jos vastasit kyllä, niin millä tavalla lapsi/perhe olisi mukana yhteistyössä:

5. Miten työskentelisit tapauksen parissa? *(Kerro mielellään yksityiskohtaisesti)*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Minkälaisia toimia (erilaisia tukitoimia/huostaanottoa) olisi mielestäsi sopiva ehdottaa ja miksi?

Vaihe 2

Maria on nyt vuoden ikäinen. Hän on äskettäin saanut paikan päiväkodista. Äiti vastusti alussa Marian päiväkodissa oloa, mutta neuvolan henkilökunta onnistui puhumaan hänet ympäri sillä perusteella, että Maria tarvitsee erityistä hoivaa. Lastentarhanopettaja raportoi sosiaaliviranomaisille, että tilanne lapsen kotona on hänen mielestään kestämätön. Äiti elää täysin eristäytyntä elämää ja käy vain harvoin kodin ulkopuolella. Äiti valittaa usein, että naapurit häiritsevät häntä, ja että he muun muassa saavat metelillään Marian itkemään. Äiti pitää sen lisäksi Marian usein kotona, koska ”Maria haluaa mieluummin olla kotona”. Lastentarhanopettaja kertoo myös, että Maria kehittyy päiväkodissa. Hän on fyysisesti heikko, mutta hakee kiinnostuneesti kontaktia muihin ihmisiin ja näyttää tuntevan olonsa turvalliseksi päiväkodissa. Joskus hänen isänsä hakee hänet päiväkodista, ja Maria ilahtuu nähdessään hänet.

1. Onko edellä mainitun tiedon perusteella sellaisia ongelmia, joihin sosiaalitoimiston pitäisi puuttua? (Valitse vain **yksi** vaihtoehto)

- Ei, kyseessä ei ole ongelmia, jotka vaatisivat sosiaalitoimiston toimia.
- Kyllä, kyseessä on ongelma ja alan työskennellä tapauksen parissa.
- Kyllä, kyseessä on ongelma, joka vaatii välittömiä toimenpiteitä.
- Kyllä, otin tapauksen käsittelyyn edellisessä vaiheessa, ja jatkan sen parissa työskentelyä.

Ole hyvä ja perustele vastauksesi.

.....

.....

.....

.....

2. Mihin kiinnität *erityistä* huomiota arvioidessasi tapausta ja miksi?

.....

.....

.....

.....

Jos valitsit, että *et* ota tapausta työn alle, siirry vaiheeseen 3.

3. Kenen tai keiden kanssa keskustelisit tapauksesta tässä vaiheessa? *(Voit valita useamman vaihtoehdon)*

- En kenenkään
 Kollegan/kollegoiden
 Johtavan sosiaalityöntekijän
 Sosiaalitoimiston tiimikokouksen osallistujien
 Äidin
 Isän
 Toisen organisaation asiantuntijan, kenen/keiden

.....

 Jonkun muun, kenen/keiden

4. Tekisitkö jonkun kanssa yhteistyötä?

- En
 Kyllä. Kenen/keiden

.....

 Jos tekisit yhteistyötä, missä tapaisitte eri yhteistyökumppaneiden kanssa?

Miten usein tapaisitte?

Jos tekisit yhteistyötä, kuka olisi **tärkein** yhteistyökumppani?

Miltä yhteistyö tämän kumppanin kanssa näyttäisi?

Ottaisitko lapsen/perheen mukaan yhteistyöhön?

En

Kyllä.

Jos vastasit kyllä, niin millä tavalla lapsi/perhe olisi mukana yhteistyössä:

5. Miten työskentelisit tapauksen parissa? (Kerro mielellään yksityiskohtaisesti)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Minkälaisia toimia (erilaisia tukitoimia/huostaanottoa) olisi mielestäsi sopiva ehdottaa ja miksi?

.....

.....

.....

.....

Vaihe 3

Maria on nyt yli puolitoistavuotias ja on edelleen päiväkodissa. Lastentarhanopettaja raportoi, että tilanne kotona on lähes entisellään; äiti tuo kuitenkin nyt tytön päiväkotiin jokseenkin säännöllisesti. Lastentarhanopettajan mielestä äidin kontakti Mariaan on ongelmallinen. Hän puhuu Marialle kuin aikuiselle ja hänellä on vaikeuksia erottaa omat ja Marian tarpeet toisistaan. Äiti puhuu jatkuvasti naapureista tavalla, jonka lastentarhanopettaja kokee vainoharhaisena. Maria kehittyy suurin piirtein ikäistensä tahtiin. Hän osaa nyt sanoa yksittäisiä sanoja, mutta oppi kävelemään hieman myöhemmin kuin muut lapset. Maria saattaa olla vähän passiivinen ja häntä pitää auttaa leikin aloittamisessa, mutta hän haluaa hyvin mielellään leikkiä lastentarhanopettajan seurassa. Maria näyttää tuntevan olonsa turvalliseksi päiväkodissa. Tytön isä, joka edelleenkin tapaa tytärtään ja tämän äitiä, on saanut opintonsa päätökseen ja on aloittamassa työt kotimaassaan.

1. Onko edellä mainitun tiedon perusteella sellaisia ongelmia, joihin sosiaalitoimiston pitäisi puuttua? (*Valitse vain yksi vaihtoehto*)

- Ei, kyseessä ei ole ongelmia, jotka vaatisivat sosiaalitoimiston toimia.
 Kyllä, kyseessä on ongelma ja alan työskennellä tapauksen parissa.
 Kyllä, kyseessä on ongelma, joka vaatii välittömiä toimenpiteitä.
 Kyllä, otin tapauksen käsittelyyn edellisessä vaiheessa, ja jatkan sen parissa työskentelyä.

Ole hyvä ja perustele vastauksesi.

.....

2. Mihin kiinnität *erityistä* huomiota arvioidessasi tapausta ja miksi?

.....

Jos valitsit, että *et* ota tapausta työn alle, siirry seuraavaan vinjettiin.

3. Kenen tai keiden kanssa keskustelisit tapauksesta tässä vaiheessa? (*Voit valita useamman vaihtoehdon*)

- En kenenkään
 Kollegan/kollegoiden
 Johtavan sosiaalityöntekijän
 Sosiaalitoimiston tiimikokouksen osallistujien
 Äidin
 Isän
 Toisen organisaation asiantuntijan, kenen/keiden

.....

 Jonkun muun, kenen/keiden

4. Tekisitkö jonkun kanssa yhteistyötä?

- En
 Kyllä. Kenen/keiden

.....

Jos tekisit yhteistyötä, missä tapaisitte eri yhteistyökumppaneiden kanssa?

Miten usein tapaisitte?

Jos tekisit yhteistyötä, kuka olisi **tärkein** yhteistyökumppani?

Miltä yhteistyö tämän kumppanin kanssa näyttäisi?

Ottaisitko lapsen/perheen mukaan yhteistyöhön?

- En
 Kyllä.

Jos vastasit kyllä, niin millä tavalla lapsi/perhe olisi mukana yhteistyössä:

5. Miten työskentelisit tapauksen parissa? *(Kerro mielellään yksityiskohtaisesti)*

6. Minkälaisia toimia (erilaisia tukitoimia/huostaanottoa) olisi mielestäsi sopiva ehdottaa ja miksi?

.....

.....

.....

.....

Vinjetti nro 2 – Nadja

Vaihe 1

Nadja on 14-vuotias ja peruskoulun kahdeksannella luokalla. Koulukuraattori on huolissaan hänestä. Nadja asuu vanhempiensa kanssa ja on nuorin kolmesta sisaruksesta. Seitsemänteen luokkaan asti Nadja on pärjännyt hyvin, mutta koulutulokset ovat nyt huomattavasti huonontuneet ja hän on alkanut pinnata koulusta. Tytön luokanvalvoja on ottanut yhteyttä kuraattoriin. Kuraattori on soittanut äidille, joka on myös ollut huolissaan. Äidillä on vaikeuksia saada Nadja kouluun aamuisin (äiti ja isä käyvät kumpikin töissä). Yhtenä huolenaiheena on 18-vuotias poikaystävä, joka on jättänyt lukion kesken ja on työttömänä. Äiti epäilee hänen juhlivan (juovan) aivan liikaa. Äiti ei kuitenkaan usko, että työllä olisi erityisiä ongelmia alkoholin kanssa, vaikka tyttö juokin.

1. Onko edellä mainitun tiedon perusteella sellaisia ongelmia, joihin sosiaalitoimiston pitäisi puuttua? (Valitse vain **yksi** vaihtoehto)

- Ei, kyseessä ei ole ongelmia, jotka vaatisivat sosiaalitoimiston toimia.
- Kyllä, kyseessä on ongelma ja alan työskennellä tapauksen parissa.
- Kyllä, kyseessä on ongelma, joka vaatii välittömiä toimenpiteitä.

Ole hyvä ja perustele vastauksesi.

.....

.....

.....

.....

2. Mihin kiinnität *erityistä* huomiota arvioidessasi tapausta ja miksi?

.....

.....

.....

 Jos valitsit, että *et* ota tapausta työn alle, siirry vaiheeseen 2.

3. Kenen tai keiden kanssa keskustelisit tapauksesta tässä vaiheessa? (*Voit valita useamman vaihtoehdon*)

- En kenenkään
 Kollegan/kollegoiden
 Johtavan sosiaalityöntekijän
 Sosiaalitoimiston tiimikokouksen osallistujien
 Äidin
 Isän
 Toisen organisaation asiantuntijan, kenen/keiden

.....
 Jonkun muun, kenen/keiden

4. Tekisitkö jonkun kanssa yhteistyötä?

- En
 Kyllä. Kenen/keiden

.....

 Jos tekisit yhteistyötä, missä tapaisitte eri yhteistyökumppaneiden kanssa?

.....

 Miten usein tapaisitte?

.....

 Jos tekisit yhteistyötä, kuka olisi **tärkein** yhteistyökumppani?

.....

 Miltä yhteistyö tämän kumppanin kanssa näyttäisi?

.....

Ottaisitko lapsen/perheen mukaan yhteistyöhön?

En

Kyllä.

Jos vastasit kyllä, niin millä tavalla lapsi/perhe olisi mukana yhteistyössä:

5. Miten työskentelisit tapauksen parissa? *(Kerro mielellään yksityiskohtaisesti)*

6. Minkälaisia toimia (erilaisia tukitoimia/huostaanottoa) olisi mielestäsi sopiva ehdottaa ja miksi?

Vaihe 2

Muutama kuukausi on kulunut. Tilanne on rauhoittunut ja suhde poikaystävänsä on loppunut. Nadja on useammin koulussa, mutta suhde äitiin on edelleenkin kireä. Äidin mielestä Nadja on aivan liian paljon ulkona iltaisin ja että poikaystävät tulevat ja menevät, myös myöhään öisin, mutta Nadja ei halua kertoa äidilleen puuhistaan.

1. Onko edellä mainitun tiedon perusteella sellaisia ongelmia, joihin sosiaalitoimiston pitäisi puuttua? (*Valitse vain yksi vaihtoehto*)

- Ei, kyseessä ei ole ongelmia, jotka vaatisivat sosiaalitoimiston toimia.
 Kyllä, kyseessä on ongelma ja alan työskennellä tapauksen parissa.
 Kyllä, kyseessä on ongelma, joka vaatii välittömiä toimenpiteitä.
 Kyllä, otin tapauksen käsittelyyn edellisessä vaiheessa, ja jatkan sen parissa työskentelyä.

Ole hyvä ja perustele vastauksesi.

.....

2. Mihin kiinnität *erityistä* huomiota arvioidessasi tapausta ja miksi?

.....

Jos valitsit, että *et* ota tapausta työn alle, siirry vaiheeseen 3.

3. Kenen tai keiden kanssa keskustelisit tapauksesta tässä vaiheessa? (*Voit valita useamman vaihtoehdon*)

- En kenenkään
 Kollegan/kollegoiden
 Johtavan sosiaalityöntekijän
 Sosiaalitoimiston tiimikokouksen osallistujien
 Äidin
 Isän
 Toisen organisaation asiantuntijan, kenen/keiden

.....

 Jonkun muun, kenen/keiden

4. Tekisitkö jonkun kanssa yhteistyötä?

- En
 Kyllä. Kenen/keiden

.....

Jos tekisit yhteistyötä, missä tapaisitte eri yhteistyökumppaneiden kanssa?

Miten usein tapaisitte?

Jos tekisit yhteistyötä, kuka olisi **tärkein** yhteistyökumppani?

Miltä yhteistyö tämän kumppanin kanssa näyttäisi?

Ottaisitko lapsen/perheen mukaan yhteistyöhön?

- En
 Kyllä.

Jos vastasit kyllä, niin millä tavalla lapsi/perhe olisi mukana yhteistyössä:

5. Miten työskentelisit tapauksen parissa? *(Kerro mielellään yksityiskohtaisesti)*

6. Minkälaisia toimia (erilaisia tukitoimia/huostaanottoa) olisi mielestäsi sopiva ehdottaa ja miksi?

.....

.....

.....

.....

Vaihe 3

Kaksi kuukautta on kulunut, kun poliisilta tulee ilmoitus sosiaalitoimistoon, että he ovat löytäneet Nadjan vahvasti päihtyneenä keskustasta kello neljältä aamulla, koulun päättäjaisjuhljen jälkeen. Kun poliisi ajoi hänet kotiin, vain isä oli kotona (äiti oli matkoilla). Isä oli hyvin huolissaan, koska Nadja oli tullut kotiin humalassa myös joskus aikaisemmin. Hän oli aiemmin illalla soittanut tyttärensä ystäville ja etsinyt häntä keskustasta.

1. Onko edellä mainitun tiedon perusteella sellaisia ongelmia, joihin sosiaalitoimiston pitäisi puuttua? (Valitse vain **yksi** vaihtoehto)

- Ei, kyseessä ei ole ongelmia, jotka vaatisivat sosiaalitoimiston toimia.
- Kyllä, kyseessä on ongelma ja alan työskennellä tapauksen parissa.
- Kyllä, kyseessä on ongelma, joka vaatii välittömiä toimenpiteitä.
- Kyllä, otin tapauksen käsittelyyn edellisessä vaiheessa, ja jatkan sen parissa työskentelyä.

Ole hyvä ja perustele vastauksesi.

.....

.....

.....

.....

2. Mihin kiinnität erityistä huomiota arvioidessasi tapausta ja miksi?

.....

.....

.....

.....

Jos valitsit, että *et* ota tapausta työn alle, siirry vinjettilomakkeen viimeiselle sivulle (sivulle 17).

3. Kenen tai keiden kanssa keskustelisit tapauksesta tässä vaiheessa? *(Voit valita useamman vaihtoehdon)*

- En kenenkään
 Kollegan/kollegoiden
 Johtavan sosiaalityöntekijän
 Sosiaalitoimiston tiimikokouksen osallistujien
 Äidin
 Isän
 Toisen organisaation asiantuntijan, kenen/keiden

.....

Jonkun muun, kenen/keiden

.....

4. Tekisitkö jonkun kanssa yhteistyötä?

- En
 Kyllä. Kenen/keiden

.....

Jos tekisit yhteistyötä, missä tapaisitte eri yhteistyökumppaneiden kanssa?

Miten usein tapaisitte?

Jos tekisit yhteistyötä, kuka olisi **tärkein** yhteistyökumppani?

.....

Miltä yhteistyö tämän kumppanin kanssa näyttäisi?

Ottaisitko lapsen/perheen mukaan yhteistyöhön?

- En
 Kyllä.

Jos vastasit kyllä, niin millä tavalla lapsi/perhe olisi mukana yhteistyössä:

5. Miten työskentelisit tapauksen parissa? *(Kerro mielellään yksityiskohtaisesti)*

.....
.....
.....
.....
.....
.....

6. Minkälaisia toimia (erilaisia tukitoimia/huostaanottoa) olisi mielestäsi sopiva ehdottaa ja miksi?

.....
.....
.....
.....

Haluaisin mielelläni myös vähän tietoja sinusta itsestäsi:

1. Sukupuoli:

 Nainen Mies

2. Ikä: vuotta

3. Mikä on koulutuksesi?

.....

4. Oletko osallistunut jatkokoulutukseen?

 En Kyllä, mihin?

5. Mitkä ovat tämänhetkiset työtehtäväsi?

.....

.....

6. Kuinka kauan olet työskennellyt

sosiaalityöntekijänä tai vastaavana vuotta

7. Minä ajanjaksona/-jaksoina olet työskennellyt lastensuojelun parissa?

(Vuodesta vuoteen)

.....

 En ollenkaan

8. Miten kauan olet työskennellyt juuri tässä kyseisessä toimistossa, jossa nyt työskentelet?

Kiitos osallistumisestasi!